

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnih prejemih:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5—
na mesec 1—90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 84.

Izjaja vsak dan zvečer izveniši nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska peti vrsta na enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Maredna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6—50
na mesec 2—30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma.

Upravištvu: Knafljeva ulica 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Častiti someščani volilci!

Izvrševalni odbor je po dogovoru z Vašimi zaupniki in organizacijami sklenil postaviti sledeče kandidate v mestni občinski svet:

Za I. volilni razred,

ki voli 23. aprila sledeče gospode:

Knez Ivan, **Dr. Oračan Ivan,**
veletržec in posestnik. tovarnar in posestnik.

Lenček Alojzij, **Dr. Švigelj Anton,**
kleparski mojster in posestnik. odvetnik.

Roethl Matija,

c. kr. poštni oficijal in posestnik.

Vsi ti kandidatje so možje, katerim z mirno vestjo zaupamo sodelovanje pri upravi slovenske narodno-napredne Ljubljane.

V Ljubljani, dne 6. aprila 1909.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

Za Sultanovo krono.

»Kar je na svetu hudodelstev, vse je moj brat storil, izveniši le samomor.« tako je svoje dni rekel o angleškem kralju Juriju IV. njegov brat, hanoveranski kralj.

O turškem sultanu se lahko reče, da je storil vsa hudodelstva, kar jih je na svetu in končno se sebe samega uničil.

V angleškem parlamentu so pred nekaj leti proglasili turškega sultana za največjega morileca 19. stoletja. Pot njegovega življenja je s krvjo napojena. S krivico se je polastil krone in z umori se je vzdrževal na prestolu. Brez usmiljenja je dal poklati na tisoče in tisoče ljudi, če je padla nanje le senca suma, da hočejo premeniti javne razmere v Turčiji. Sultan, ki je neprestano trepetal za svojo krono in živel v vednem stra-

hu za svojo življenje, je vladal z najkrušejšim despotizmom. Država je pri tem propadala, koruptna uprava je ljudstvo izsesavala nikjer red, nikjer postojna, nikjer pravice. Turčija je vladala tolpa razbojnikov, ki jim je sultan pustil počenjati kar so hoteli, da so le njega šteli in branili.

Končno so se dvignili proti temu Mladoturki. Sultan jih je mnogo let neusmiljeno preganjal, a zatreti jih ni mogel. Mladoturkom so se pridružili vsi evropski izobraženi ljudje in zlasti vsi izobraženi oficirji in lani so vpriporili nekrvavo revolucijo, s katero so mahoma naredili konec starim razmeram. Prisilili so sultana, da je dal narodu ustavo in odgovorno vladati, vzeli so mu iz rok oblast, a pustili so mu krono.

Mladoturki so mislili, da jih sultan ne bo mogel ovirati v njihovem delu za prenovitev Turčije, toda sul-

tan, ki jim je s prisego obljubil vse, kar so hoteli, ni mislil svojo prisego držati. Samo čakal je na trenotek, ko bo prilika, dobili zopet vse oblast v roke in uničiti Mladoturke in njihove reforme.

Zvezel se je s turško duhovščino, to nevedno, fanatično, vsakemu napredku sovražno duhovščino, ki v svoji zaostalosti in verski omejenosti ne pojmi zahtev novega časa in ne razume, da se moderna država ne more urejevati in opravljati po več kot tisoč let starih, le za barbarske razmere primernih verskih predpisih.

Duhovščina je vojaštvo carigradske hujškale in hujškale toliko časa, da je bilo pripravljeno na upor in čez noč je vpriporila revolucijo. Razgnala je mladoturški odbor, odstavljali so bili mladoturški ministri in drugi zapovedniki, pregnani vsi, ki so bili na sumu da so Mladoturki. Sultan je triumfal in ponosno je zopet vzel v roke oblast, ki jo je imel v despotičnih časih, misleč, da je vsega mogoče, dokler ima duhovščino na svoji strani.

Sultanovega triumfa je bil še ljubljanski »Slovenec« vesel, saj je pomenil zmago duhovščine, če tudi duhovščine druge vere.

Toda to veselje je trajalo le nekaj dni.

Mladoturki so se dvignili. Velika večina armade jim je ostala zvesta. Solunski kor se je napotil v Carigrad, da iztrga sultanu in duhovščini oblast iz rok in da uniči reakcijo.

Zdaj stoji mladoturška armada pred vratmi Carigrada. Duhovniki so se ji približali, da bi ščuvali med vojaki in sejali razpor, a naredili so ž njimi kratak proces: Vsakega teh duhovnikov so postavili ob zid in ga ustrelili.

Deputacijo za deputacijo pošilja sultan v mladoturški tabor. »Ali ste nam prinesli sultanovo glavo?« S tem vprašanjem so Mladoturki sprejeli sultanove odposlance in v tem vprašanju se zrcili tudi namen, ki ga imajo Mladoturki. Kot pametni politiki nečejo krvoprelitja, ki bi moglo provzročiti evropsko intervencijo, a uničiti hočejo sultana in tiste, ki so mu pomagali.

Sultan ni junak. Ko bi bil junak, bi se postavil na stališče: vzemi mi glavo, drugače ne dobite krone. Toda sultanu je glava ljubša, kakor krona. Pripravljen je, odpovedati se

kroni, če mu le puste življenje. Tisti mož, ki je dal na stotisoč ljudi pomoči, trepetal sedaj za svoje življenje in hoče pobegniti v inozemstvo samo da se reši.

Pred carigradskimi vratni stoji mladoturška armada pripravljena, da z orožjem vzame stolno mesto in da sultanu in njegove duhovnike kaznuje po zaslužju. In tisto carigradsko ljudstvo, ki je še pred nekaj dnevi pri selamliku oduševljeno pozdravljalo sultana, čaka zdaj nestropljivo, da se odpro mestna vrata in da prevzamejo zopet Mladoturki javno oblast.

Vsak dan, vsako uro je pričakovati odločitve ali pride do boja ali se sultan s svojo duhovščino vda, kajti, da je sultanova cesarska krona zaigrana, o tem ni več dvoma.

K zasedanju državnega zbora.

Dunaj, 20. aprila. Prva seja državnega zbora se vrši 27. t. m. Na dnevnem redu te seje je poročilo gospodarskega odseka o vladni predlogi glede spremembe obrtnega reda.

Dunaj, 20. aprila. V gosposki zbornici je bila danes odsekova seja, na kateri se je razpravljalo o uvedbi monopola na vžigalce.

Dunaj, 20. aprila. Malorusi bodo v tem zasedanju vložili dva nujna predloga in sicer glede ustanovitve maloruskega vseučilišča in maloruske akademije znanosti in umetnosti v Lvovu.

Preganjanja Čehov.

Praga, 20. aprila. Državna policija je razpustila češki narodni odbor v Žižkovu ter izvršila hišno preiskavo pri predsedniku in tajniku. Govori se, da je policija zasegla več kompromitiranih listin, ki se nanašajo na bojkotno gibanje.

Mlada Boleslava, 20. aprila. Narodna socialna stranka je vložila prošnjo, da se dovoli ustanovitev nove mladeniške zveze. Namestništvo je odklonilo to prošnjo, češ, da zasledujejo takšna društva »državi nevarne« tendence.

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji.

Dunaj, 20. aprila. Pod predsedstvom ministrskega predsednika barona Bienenrtha so se danes pričele

konference glede ureditve jezikovnega vprašanja v Dalmaciji. Konferene se udeležujejo 3 zastopniki Hrvatov, 1 Srb in 2 Italijana. Od vlade so navzoči minister notranjih del dr. Haerdtl, naučni minister grof Stürgkh in namestnik Nardelli. Med hrvatskimi in italijanskimi zastopniki vladajo sedaj še nepremostljiva nasprotja. Italijani zastopajo namreč stališče, da morajo biti uradne publikacije dvojezične, pred vsem v mestih, kjer se nahajajo okrajna sodišča, in v krajih ob morski obali. Hrvati pa zahtevajo, da se morajo vse uradne publikacije izvršiti v hrvatskem jeziku izveniši mest, kjer je več nego 50% italijanskega prebivalstva. Vlada se trudi, da bi nasprotujoči si stranki pregovorila, da bi sklenili kompromis, ter ponuja Italijanom, da jim ustanovi italijansko ljudsko šolo v Splitu in izpopolni italijansko realno v Zadru.

Revolucija na Turškem.

O spremembi na turškem prestolu.

Pariz, 20. aprila. Iz Carigrada javljajo, da je mladoturški komite dovolil sultanu rok do danes do 10. zvečer, da se odpove prestolu.

Carigrad, 20. aprila. V poslanski zbornici zatrujejo z vso gotovostjo, da je sprememba na prestolu neizogibna. Niaz bej je brzojavil Rešut efendiju, naj bo pripravljen, da prevzame vladati. Sultan Abdul Hamid se pripravlja na beg. V Bosporu tik pod Jildiz Kioskem je zasidran parnik, na katerem se namerava sultan v skrajnem slučaju rešiti v inozemstvo. Veliki vezir Tevfik paša izjavlja odkrito, da je položaj sultana Abdul Hamida nevzdržljiv. Vlada je že stopila v dogovor s šejkom il islam, da izda »šetev« (proklamacijo), s katero se izreka, da je sultan še danes ali najkasneje jutri odpovedal prestolu.

Carigrad, 20. aprila (ob 11. ponoči). Sultan je prosil angleškega in francoskega poslanika, naj preprečita, da se ga odstavi. Ker sta poslanika to odklonila in ker tudi Hilmi paša ni hotel prevzeti velikega vezirstva, se z gotovostjo pričakuje, da se bo sultan še danes ali najkasneje jutri odpovedal prestolu.

London, 20. aprila. »Times« in »Daily Telegraph« javljata, da je odločitev o sultanovi usodi dejansko padla že včeraj. Včerajšnji ministrski svet je sklenil sultanu prisiliti, da se odpove prestolu in sicer z ozi-

LISTEK.

Učenost dr. Kreka.

(Pismo uredništvu.)

»Med slepci je enooki lahko kralj« tako ste pisali v »Slov. Narod« te dni z ozirom na slavospev, ki ga je posvetil »Slovenec« učenosti dr. Kreka in zadeli ste v črno. Kak naveden klerikalec si morda res da imponirati, o kateri bi si Krek ne lastil nekake avtoritete. Organizator hoče biti in je s svojimi konsumi spravil ljudstvo ob tisoče denarja in nedolžne ljudi v ječo; sociolog hoče biti in s pogumom, ki ga ima le sam v sebi zaljubljen diletant, je celo spisal knjigo o socializmu, ki jo vsak študent, če je napravil kolokvij iz nacionalne ekonomije čita le s tihim smehom; reformator hoče biti in napravil je za državni zbor poročilo, o katerem je strokovnjak dr. Licht rekel, da priča, kako popolnoma nič sveta ne pozna dr. Krek.

Po svojem pokliu je dr. Krek bogoslovec. Teologija je njegova stroka, teologijo je studiral, iz teologije ima doktorat in profesor je na bogoslovni sešeni. Ne sme se mu torej zameriti, če je v drugih

strokah slabo podkovan. Več kot ene stroke ne obvladuje danes nihče; časi takih univerzalnih znanstvenikov, kakršni so bili Leibniz, so pač za vedno minili. Dandanes mora biti človek vesel, da vladajo eno stroko in da je v drugih strokah vsaj za silo orientiran.

Torej dr. Krek je bogoslovec po pokliu in menili smo vedno, da je vsaj v tej stroki temeljito podkovan, četudi je v drugih strokah samo diletant. Toda to naše dobro mnenje ni bilo utemeljeno. Dobili smo zdaj v roke dokaz, da je dr. Krek celo v bogoslovju — šušnar.

»Voditelj v bogoslovnih vedah« je naslov časopisu, ki ga izdajajo profesorji mariborskega bogoslovne učilišča. V letošnjega letnika drugem zvezku tega duhovnika namenjenega znanstvenega lista je natisnjena obširna razprava, ki jo je spisal duhovnik, palestinolog F. S. Šegula, o »Zgodbah sv. pisma«, ki jih piše dr. Krek in jih izdaja družba sv. Mohorja.

»Zgodbe sv. pisma« so delo, ki bo celo veljalo družbo sv. Mohorja svojih štiristisoč kron. To je ogromno premoženje, s katerim bi se lahko silno mnogo dobrega in koristnega storilo za izobrazbo slovenskega naroda. Kdor prevzame spisovanje tako silno dragega dela, prevzame obenem tudi veliko odgovornost; jamčiti mora, da spiše dobro delo.

Po smrti dr. Franciška Lampeta

je prevzel spisovanje »Zgodb sv. pisma« dr. Janec Evangelist Krek in nihče ni dvomil, da je ta doktor in profesor teologije dovolj zmožen in dovolj vesten, da bo nadaljeval spisovanje »Zgodb« tako, kakor je začel pokojni dr. Lampe.

Zdaj pa je duhovnik Šegula v »Voditelju v bogoslovnih vedah« dokazal, da je bilo to dobro mnenje o dr. Kreku neutemeljeno, da piše profesor in doktor teologije dr. Krek površno in nevestno in da so v »Zgodbah« take velike napake in celo očitne neresnice, da so neodpušljive.

Na rahlo očitjanje, da dr. Krek še virov ni prečital (Josephus Flavius) in da sploh ne piše samostojno, marveč po patru Didonu, po Cigoju in drugih tolmačih evangeljskih dogodkov, se niti ne oziramo, dasi pravi prof. Šegula, da je dr. Krek »šel mimo najkrajših mest Novega Zakona, kakor slepec.« Dovolj se bo pomuditi pri drugih očitkih prof. Šegule.

V »Voditelju« čitamo med drugim: »Premnoge slike so celo nepotrebnosti, ker nimajo s knjigo nikake zveze in nič ne ilustrirajo. Čemu »mlin na veter« (str. 12.)? Čemu kanal »Mahmudije« v Aleksandriji (str. 13.)? Čemu »vinski mehovi« (str. 431.)? Čemu »judovski vaščanke v Palestini« (str. 448.)? Kaj ilustrira »Judovski pogreb« (str. 485.)? Pri »Lazarju« pa je že itak eden na str. 407. Kaj išče na str. 459. »dekli-

ca z daritvijo golobov«? Matere so 40. dan darovale to. Zakaj za sveto božjo voljo »piska na pišal« Turek na str. 475., ko je vendar beseda o znamenjih koncem sveta? Čemu Turki na str. 468? Čemu toliko zavilih turških žen (str. 417., 458., 480., 487.)? To je zloraba Zgodb sv. pisma za galerijo novodobnih mohamedanskih tipov. V tem smislu se mora najmanj 75 slik inovirati po besedah pisateljevih »smetice« (str. 225.)! Samo da se konec dr. Lampetovega dela še na leta zavleče!

To je bogme hud tabak, posebno še zadnje očitjanje. A pride še bolje.

Šegula piše: »Pot v Emavz, pred hišo spravnih sester (str. 610.) Res, krasna slička iz narave. Ali za Boga svetega, g. dr. Krek, kateremu Ari-Mateju ste pa tukaj šli na limanice? Morda si je pa vendar tisti pravi Jožef iz Arimateje dal sam fotografirati svoj grob — pa ste jo našli? Zakaj jo pa vendar tako dolgo prikrivate vesoljnemu krščanskemu svetu? O kako bi se razveselila nad njo sama cesarica sv. Helena.«

Dalje piše Šegula: »Cerkev božjega groba; spredaj zemeljsko središče (str. 596.) Ljubi Jezus, odpusti mu (dr. Kreku), saj vidiš, da ni videl kraja, kjer si počival do tretjega dne! To, kar Zgodbe na str. 596. kažejo, je zares krasna notranjščina izključno raskolnškega »Katholikon« imenovanega svetišča nasproti kapeli božjega groba... Grški in ruski popi res

nevednim romarjem zatrujejo, da je to svetišče pravi grob Kristusov... Ko bi g. pisatelj (dr. Krek) bral vsaj dr. Lampeta v naglici spisano delce, bi tako ne pisal.«

Res, zopet hud tabak; bogoslovja doktor in profesor ne pozna pravega božjega groba in kaže vernim katoličanom krivoverski grob kot pravi grob!

Pa poslušajmo zopet Šegulo, ki piše:

»Cerkev božjega groba; pred votlino. Kolika nejasnost ljudskega pisatelja! Tu ni nobene votline. V tem dimu (in smradu bi skoraj rekel) so nejasni obrazi kapele božjega groba, ali g. pisatelj jih ni spoznal... Grški popi razdajajo »sveti ogenj«... in božji grob je zagrnjen v par minutah v gosti dim. In ravno ta (fotografirani) dim je bil kriv, da g. pisatelj ni spoznal vsemu svetu dobro znanega svetišča, zato je zapisal pod sliko na str. 599 »pred votlino«. To ni votlina, to stakomaj zaglavoveli okni za »grški ogenj« severni strani angleške kapele. In to je vse, kar prinaša g. pisatelj o kapeli božjega groba, isti pisatelj, ki je v isti knjigi našel prostora za pet ilustracij o zadnjih dnevih Judeža Iškarijota in dve za Judežev grob.«

O ilustracijskem delu »Zgodbe« v obče pravi Šegula, da je ponesrečen, o spisu samem, o spisu dr. Janeza Evangelista Kreka pa pravi, da v njem »stvarnih pomoč kar mgoli.« (Konec pribežke.)

rom na integriteto in varnost države. Abdul Hamid bodo internirali najbrže v palači Dolmabagçe ob Bosporu. Prestolonaslednik Rešat efendi je že stopil v dogovor z mladoturško armado, ki stoji pred vratni Carigrada. Mladoturške predstave so s tremi baterijami zasedle višave nad Zlatim rogom, od koder se da obvladati ves Carigrad.

Težki pogoji.

Carigrad, 20. aprila. Med mladoturki in Jildiz Kioskom se vrše pogajanja. Husein paša stavi v imenu armade in mladoturškega komiteja te-le pogoje: Sultan Abdul Hamid se ima odpovedati prestolu ter izročiti Mladoturkom svojega sina prince Mehmed Buram edina, ki velja za povzročitelja staroturške revolte. Ako sultan ne sprejme teh pogojev, bo mladoturška armada obkolila Jildiz Kiosk in vse posekala, kar ji pride pod roke.

Pariz, 20. aprila. Sultan Abdul Hamid je naprosil nemškega poslanika barona Marschalla, naj zanj intervenira pri mladoturškem komiteju ter izposluje, da Mladoturki dovolijo, da Abdul Hamid lahko svobodno zapusti Carigrad. Kakšen uspeh je imela ta intervencija, ni znano.

Mladoturška armada v San Stefanu.

Carigrad, 20. aprila. Avantgarda mladoturške vojske je opoldne dospela v San Stefanu, kjer jo je prebivalstvo navdušeno sprejelo. San Stefan je zadnja železniška postaja pred Carigradom in leži tik ob morju. Poveljnik predstraž stanuje v vili avstrijskega konzula Hakki beja. Mladoturški voji so zasedli smodnišnico v Makriköju in orežarno v Cejtinburnu. Pred vratni Carigrada stoji sedaj armada, ki šteje 40 do 50.000 mož. Poveljnik predstraž (Perten) paša je dal postreliti 30 hodž (duhovnikov), ki so skušali vojaške nasčuvati proti Mladoturkom.

Poležaj v Carigradu.

Carigrad, 20. aprila. V mestu je vse mirno in promet se razvija, kakor običajno. Nikjer ni opaziti nobenega razburjenja. Strah pred krvavimi konflikti je izginil in prebivalstvo se mirno posveča svojim navadnim opravilom.

Carigrad, 20. aprila. Dasi vlada v mestu popolen mir, vendar zapušča Evropeci trumoma Carigrad. Ker so vlaki prenapolnjeni, oblegajo potniki v gruči odhajajoče parnike. Konzuli tujih držav so brzojavno prosili svoje vlade, naj nemudoma pošljejo vojne ladje v Carigrad.

Sultan je že odstopil?

Dunaj, 20. aprila. Iz Carigrada javljajo, da sultan Abdul Hamid snoči ob 10. odločil odpovedati se prestolu pod pogojem, da se mu zajamči absolutna varnost.

Carigrad, 20. aprila. Ministrski svet je odklonil predlog mladoturškega komiteja proglasiti sultana za blaznega, izjavil pa je, da nima ničesar proti temu, ako se sultan odpove prestolu.

Carigrad, 20. aprila. Za eventualni beg sultana Abdul Hamida je pripravljen poseben parnik ob Bosporu. Sultan vzame sabo 300 haremskih dam. Svoj privatni zaklad je dal spraviti na parnik družbe »Messagerie maritime«, kjer ga je sprejel v varstvo zastopnik angleške banke.

„Veleizdajniški“ proces v Zagrebu.

V Zagrebu, 20. aprila.

Med občinstvom se nahaja mnogo detektivov, ki pazijo na to, da bi se kdo nepovoljno ne izrazil o postopanju sodišča napram »veleizdajnikom«. Ti detektivski danes prišli filozofa Kettiga ter ga izročili policiji, ker je kritiziral sklep sodišča, da se obsodi zagovornika dr. Medakovića na disciplinarno globo 200 kron. — Radi špionaže, ki vlada v sodni dvorani, se poštenjši elementi skoro ne upajo več prihajati poslušati razpravo, ker se vsak boji, da ga zapro radi kakšnega neprevidevnega izraza.

Danes je bil zaslišan 46. obtoženec Danilo Podunavec, pravoslavni kaplan v Pakracu.

Predsednik ga je vprašal, če je razumel obtožnico?

Podunavec: Komaj sem pričakoval ta svetli dan, da se morem opravičiti. Vem, kje sedim in pred kom sedim, a pričakujem od sodišča, da mi bo dovolil, da se bom mogel tudi braniti.

Predsednik: »Povejte, ali ste razumeli obtožnico?

Obtoženec: Nisem je razumel, ker nisem našel v njej niti ene kriminalnega slučaja, ki bi me obremenjeval.

Predsednik: »Tako vi odgovarjate.«

Obtoženec: Tu je obtoženo vse srbstvo, pravoslavna cerkev in če sem jaz veleizdajalec, ker se čutim

Srba, ker sem član srbske samostalne stranke, ki se moško bori proti nasilnikom...

Predsednik: Prepovedujem vam tako govoriti.

Na predsednikova vprašanja glede organizacije srbske samostalne stranke in o širjenju srbske zavesti v pakraškem okraju, je obtoženec obširno odgovarjal ter pobijal izvajanja obtožnice v tem oziru.

Na vprašanje, ako je res, da ga narod imenuje »srbskega Gaponac«, je odgovoril obtoženec, Tako me imenuje mali krog inteligentnih prijateljev iz šale, ali ne radi tega, da bi bil jaz kak velikosrbski agitator. Narod mene potrebuje, zato me pozivlja nadelo, ker je domovina naša Hrvatska v robskih okovih...

Predsednik: Opominjam vas, da ne govorite tako, sicer bom z vso strogostjo postopal proti vam.

Nato je bil Podunavec zaslišan o slikah kralja Petra in o srbskih grbih. Izjavil je, da je srbski grb grb pravoslavne patriarhata v Karlovcih, glede slike pa je rekel, da se v Pakracu pri hišnih preiskavah ni našla niti ena slika kralja Petra.

Drž. pravdnik: Ker ste slike preje odstranili, preden je prišel preiskovalni sodnik.

Obtoženec: Tako lahko osumničite vsakogar, ako nimate dokazov v rokah.

Nato je Podunavec pripovedoval, da je preiskovalni sodnik dr. Kostić imenoval nekega svedoka »fakina«.

Predsednik: Povejte, pred katerimi osebami je to rekel preiskovalni sodnik. Ako tega ne poveste, bomo vas disciplinirali.

Obtoženec: To bom povedal, kadar bo zaslišana dotična priča.

Senat je nato obsodil Podunavca zaradi žaljenja preiskovalnega sodnika v 24urno temnico s postom.

Zagovornik: Vlagam ničnostno pritožbo, ker je predsednik silil obtožena, da mu izda osebo, pred katero je podal ono izjavo dr. Kostić, preteč mu z disciplinarno kaznijo.

Predsednik: Jaz nisem nikogar silil, sicer pa bom o tej stvari izposloval sklep sodišča.

Sodišče je nato dr. Medakovića obsodilo na disciplinar. globo 200 K, češ, da ni res, da bi bil predsednik silil obtožena, marveč mu je samo rekel, da naj pove dotično osebo, sicer da bo disciplinarno kaznovan.

Ta disciplinarna kazen je vzbudila v pravnih krogih radi svoje kurioznosti naravnost senzacijo.

Občni zbor „Dramatičnega društva“.

„Dramatično društvo“ je imelo v ponedeljek zvečer v restavraciji „Narodnega doma“ svoj redni letni občni zbor. Navzočih je bilo 21 oseb, med njimi 16 članov. Občni zbor je tvoril društveni predsednik dr. Karel vitez Bleiweis, obžalujoč, da je občni zbor tako malošteven. Potem je izrekel zahvalo mestni občini, ki je omogočila v pretekli sezoni slovensko gledališče. Občinstvu, ki je zelo marljivo pohajalo k predstavam, in časopisju, ki je privedite slovenskega gledališča blagohotno spremljalo celo sezono. Finančni uspeh preteklega sezone je bil povoljen. Glavna točka, o kateri bo obravnaval današnji občni zbor, je pač odborov sklep, po katerem prevzame mestna občina celo vodstvo gledališča in blagajne. V ta namen so se vršile seje in dogovorilo se je, da Dramatično društvo sprejme predloge, ki jih je stavljal mestni občinski svet. Odbor je pri teh pogajanjih izel pred svojimi očmi dvojce: da omogoči slovensko gledališče tudi še za nadalje in da varuje one gospode, ki so prisikobili svoj čas društvu na pomoč ter na svoje rame vzeli posojilo, s katerim je bilo slovensko gledališče omogočeno. Odbor je sprejel pogoje mestne občine pod pogojem, da odobri celo pogodbo občni zbor in zato priporoča odobritev.

Društveni tajnik g. Jančigaj poroča na to v svojem in nenavzočega ravnatelja imenu o društvenem delovanju v preteklem letu in o pretekli gledališki sezoni. Vseled prošnje „Dramatičnega društva“ je mestni občinski svet prevzel nalogo intendantove nastavitvi posebnega plačanega gledališkega ravnatelja, na katero mesto je bil imenovan Fran Gotčkar. Društveni odbor je vseled tozadevnega sklepa občinskega sklepa prepustil ravnatelju, ki je od odbora popolnoma neodvisen, vse vodstvene posle, ter si pridržal samo kontrolo nad inventarjem in posvetovalno pravico glede vodstva. Ravnatelj je odbor soglasno imenoval za intendanta. Ravnatelj je angaževal vse domače moči ter 3 pevke, 2 pevca in štiri igralce. Angažma basista, II. tenorista in II. baritonista se je moralo prepustiti „Jednoti hudebnih umelou“ v Pragi. Neslovensko osobje se je

kmalu privadilo slovenščine. Poročilo poudarja, da se je moralo vodstvo pred vsem osirati na okus občinstva, češ, da so bile skoraj vse drame literarnega značaja slabo posebene. Velik sadrščak naglemu razvoju opernega in operetnega repertoarja je sicer marljivi operni zbor, ki pa more imeti le večerne skušnje. Zato je nujno treba misliti na stalen operni zbor. Velika zapreka je nedostajanje odra za operne in operetne skušnje, katere so se morale vršiti v mestnem domu. Dramatično žolo je posečalo 5 deklin in 14 deklov. Poročilo omenja potrebo, da bi se naučili vsi člani zbora in komparzov plesa in borjenja. Gledališče je silno ubogo na kulisah in pobištvi, tehnično osobje pa neuko in kvečjemu diletantovsko.

Upriporjenih je bilo 20 damskih novitet, 12 dram in 8 veseloiger in burk, operne novitete so bile 3 operetne pa 4; na novo je bilo nastudiranih 12 dram, 6 oper in ena opereta. Vseh predstav je bilo 103 in sicer 32 dramskih, 5 operetnih in 9 opernih, skupaj 46 del. Ravnateljstvo izreka svojo zahvalo raznim tvrdkam, ki so mnogo pripomogle k upriporitvi raznih del s posojevanjem pobištva itd. Odslej so dramskemu gledališču na razpolago v tednu 4 dnevi, vsak tork, četrtek, sobota in nedelja. Igralo se bo torej petkrat na teden. Prosti so tudi popoldnevni praznikov, ako ne igrajo Nemci.

Slovensko gledališče je gostovalo trikrat v Gorici in sicer z dobrim uspehom v vsakem oziru.

Med mestno občino in deželnim odborom so se pričela pogajanja, da prevzame občina gledališče. Stvar pa še ni dozorela. Mestna občina je s 1. aprilom prevzela vso upravo slovenskega gledališča in imenovala iznova ravnatelja, gledališko blagajno pa vzela v svojo upravo. Mestna občina le ni hotela prevzeti dolgov „Dramatičnega društva“, temveč je prevzela samo obrestovanje, ne pa amortizacijo.

K besedi se je oglasil Etbin Kristan in v ostrih besedah grajal poročilo ravnateljstva, češ da postavlja vsa dejstva v napačno luč. V umetniškem oziru je bila pretekla sezona tako slaba, kakor še ne kmalu. Mestni občinski svet je nastavljal odboru „Dramatičnega društva“ revolver na prsi in ga prisilil, da sprejme njegove pogoje. Za bodoče ima občinski svet vse, intendant, ravnatelja in blagajno, „Dramatično društvo“ pa le posvetovalen glas. Ni pa nobene garancije za one ljudi, ki so prevzeli nase dolg za društvo. Društvo ima vso pravico zahtevati, da se postavi v gledališki proračun postavka za amortizacijo tega dolga in odločujoč glas v intendantu.

Razvila se je nato dolga debata, ki je potrajala najmanj čeli dve uri in se vrtela v glavnem okoli ravnatelja in pa plačevanja meničnega dolga. Grajaljo se je, da ravnatelj ni navzoč, češ, da bi to bila njegova dolžnost. Poudarjalo se je, da je bila upriporitev nekaterih del naravnost škandalozna, kakor n. pr. Fausta. Če se trdi, da je ljubljansko gledališče prvo slovensko gledališče, ki ga je upriporilo, ni to nikak uspeh, kajti druga gledališča ga ne upriporijo, ker imajo več vesti.

Stavljenih je bilo več predlogov glede na pogodbo z mestno občino. Poudarjalo se je, da bi mestna občina lahko prevzela tudi amortizacijo dolgov „Dramatičnega društva“, saj je dobila gledališče popolnoma brez dolga. Bilo je več radikalnih predlogov, eden celo, da naj občni zbor ne odobri pogajanj z mestno občino itd., in ta predlog je bil celo sprejet, pa se je glasovanje o njem pozneje reasumiralo. Predlagalo se je, da naj mestna občina z ozirom na brezplačno uporabo inventarja poskrbi za amortizacijo dolgov. Pri tem se je tudi konstatiralo, da je bilo društvo v takih denarnih zadregah vsled izostale deželne podpore, da je moralo porabiti tudi pokojninski zaklad za nabavo inventarja. Končno je bil sprejet predlog, da se odborovo pogodbo z mestnim občinskim svetom odobri in naloži odboru, da se obrne na občino, da se postavi v gledališki proračun primerna postavka za amortizacijo meničnega dolga „Dramatičnega društva“, in zagotovi društvu vstop enega člana v intendantu.

Blagajniško poročilo izkazuje 127.906 17 K dohodkov in 127.371 26 K izdatkov, torej prebitka 534 91 K. Ena predstava je nesla povprečno 285 K dobička ob 311 K stroškov predno se dvigne sator. Račun režije izkazuje 64.772 53 K prejemkov in 59.015 74 K izdatkov, torej 5.756 75 K prebitka. Med prejemki je 25.500 K podpor, loke 9.040 K, prebitki predstav 27.710 54 K. Med izdatki so plače v znesku 51.713 K (opera 22.010 K, drama 22.326 K in zbor 7377 K). Račun imetja izkazuje 44.370 62 K aktiv, 31.446 26 K pasiv, torej čistega imetja 12.925 36 kron. Imetje se je vstalo v preteklem letu po odpisu 10%, pri repertoarju, garderobi in drugem inventarju za

1997-23 K. Proračun za prihodeke leto izkazuje 761 40 K primankljaja.

Na predlog revizorja g. ravnatelja Piroca izreče občni zbor blagajniku absolutorij in zahvalo kot neko oddolžitve za šalitve, ki so se prizadevale blagajniku, ki je celih devet let brezplačno intenzivno delal v gledališču, dočim drugi niso delali v gledališču, pač pa zunaj gledališča. Bil je celo tako poštvovalen, da si je sam plačeval sedež v gledališču, dočim imajo drugi proste lože za cele familije. G. revizor je pripomnil, da namenoma govori skozí okno.

K blagajniškemu poročilu vpraša g. Kobal, ali oni podlistek v „Slov. Narodu“ odgovarja resnici, ko se trdi v njem o nepravilnem finančnem postopanju, češ da je bilo nekaj članov gledališča predolgo angažovanih.

Blagajnik poroča nato, da „Dramatično društvo“ ni imelo nikake pravice pri angažovanju osebja, pač pa je bilo šest članov gledališča res angažiranih tudi za april, kar je stalo 1440 K.

G. Juvančič pripominja, da je bilo več repertoarnega materiala nabavljenega že v predlanski sezoni, kakor operi „Samson in Dalila“, „Madame Butterfly“ in opereta „Valčkov čar“.

G. notar Hudovernik je pogršel v zadnjem času kritiko v „Slov. Narodu“.

Volitve odbora se niso izvršile, temveč se je nadaljno poslovanje poverilo dosedanjemu odboru, dokler se ne reši zadeva z mestno občino.

Ker je bil spored končan, je predsednik zaključil občni zbor o polnoči s pripombo, da se po rešitvi zadeve z mestno občino skliče izreden občni zbor.

S. P. D.

„Slovensko planin. društvo“ je imelo preteklo soboto zvečer v Narodnem domu svoj letni občni zbor. Navzočih je bilo okrog 50 članov. Občni zbor je otvoril društveni predsednik dr. Fran Tominšek s pozdravom navzočih planincev in ljubiteljskih dnevnikov, ki so bili vedno naklonjeni društvu, proseč, da časopisje tudi še nadalje podpira društvo v njegovem delovanju.

V nadaljnjem poroču o delovanju društva. (Njegovo poročilo združimo obenem s poročilom tajnikov.) Društvo je tudi v preteklem letu delovalo krepko, kakor prejšnja leta in je posvetilo vse svoje moči napredku planinstva. Z veseljem je treba konstatirati, da so se vrste članov v preteklem letu znatno pomnožile, in tudi v tekočem letu je že pristopilo mnogo novih članov. Koncem leta 1908 je imelo društvo 2709 članov, in sicer osrednje društvo 782, 19 podružnic pa 1927. Število članov osrednjega društva se je pomnožilo za 139, podružnice pa so izgubile 101 člana. Umrlo je 6 članov, med njimi častni član France Kadinlić.

Odbor je imel 53 sej, v katerih se je rešilo 842 vlog in dopisov.

Glavna skrb društva je bilo oskrbovanje in preureditev planinskih koč, ki so postale priljubljena zavetišča v naših planinah. Obisk koč se veča od leta do leta. Pri tem se je oprijelo društvo popolnoma principov internacionalnega turistovskega prometa. Mnogo je bilo tudi opraviti s popravami in adaptacijami koč, kakor Kadinlikove na Kamniškem sedlu, katero je osrednje društvo lani prevzelo v svojo oskrbo. Nesreča je hotela, da je vihar dvakrat odtrgal streho tej koči, zato je sedaj treba temeljite poprave. Osrednje društvo je vzelo tudi v najem od kamniške korporacije turistovsko koč ob izviru Kamniške Bistrice za 6 let.

V Julijskih Alpah je najvažnejša postojanka društva triglavska koč, s katere posezanjem je društvo pričelo lani. Koča dobi moderno opravilo, uredi se sobe z eno ali dvema posteljama poleg obširnega skupnega ležišča. Obednoca se tudi znatno poveča. Tako bo koč pripravljena za vedno se večajoči obisk. Prostora bo v koči za 56 prenočevalcev. Društvo namerava nadalje zgraditi novo koč na vrh Orne prsti. Ta koč bi bila posebno na mestu za planince, ki prihajajo od juga in se vračajo po isti poti nazaj, ne da bi posatili Orožnovo koč. Za posebanje triglavske koč in zgradbo nove koč na Orni prsti je dobilo društvo od ministrstva javnih del snatno podporo 5000 K. Dosedaj društvo še ni dobilo tako snatne podpore od tega faktorja. Želeti je le, da bi ta faktor upošteval tudi vnaprej društvo v enaki meri in da bi isgnilo ono omalovaževanje društva, kakršno je bilo v navadi v prejšnjih letih.

Drugo važno delo je bilo preureditev „Plan. Vestnika“. List se je povečal in prinaša tudi ilustracije ter sedaj gotovo ugaja vsakomur. Ravno radi lista je društvo pridobilo več novih članov. Uredništvo je prevzel namesto g. Ant. Mikuša g. dr. Josip Tominšek.

Otvorila se je nova pot na Pri-sojnik. Pot je dobro savarovana s

klini. Poleg tega se je markiralo ve novih potov in obnovilo več starih markacij. Zaradi potreb za stavbe ni bilo prošle leto delovanje društva na tem polju tako intenzivno, kakor prejšnja leta. Znato so v tem cizru delovali nekatere podružnice.

Društvo je sklenilo zavarovati svoje avtorizirane vodnike proti nesvodom in namerava ustanoviti pokojninski zaklad.

Dne 8. septembra 1908 se je sešla v Ljubljani konferenca slovenskih turistovskih društev, ki so se je udeležili Slovenci, Čehi, Rusi in Poljaki. Sklenila se je ustanovitev zveze slovenskih turistovskih društev, kar se pa ne da še takoj izvesti. Vendar pa je več društev sedaj že v prijateljski zvezi.

Društvo je nabavilo kcsitarske kasete, ki se pritrjuje na najvažnejših vrhovih.

B.vsemu načelniku, častnemu članu g. Franu Orožnu je odbor privedel častni večer ter mu izročil diplomu.

Društvo je imelo lepo število podpornikov, med njimi mestno občino ljubljansko, razne denarne zavode in posameznike, katerim izreka društvo najprisrčnejšo zahvalo. Nadaljno tajnikovo poročilo obsega poročila raznih podružnic. Nekaj podružnic še ni poslalo svojih poročil.

Predsednik pa je na koncu svojega poročila poročal o veliki nesreči, ki je zadela društvo v Vratih, kjer je silen plaz popolnoma pokončal Aljažev dom. Odposlanstvo osrednjega društva si je ogledalo situacijo in se prepričalo, da je Aljažev dom popolnoma razdrt. Plaz je stavbo popolnoma razkosal, posamezni deli pa so razmetani daleč naokrog. Odposlanstvo si je ogledalo vso okolico in spoznalo, da bila nova stavba na istem mestu nemogoča, ker bi bila izpostavljena enaki nesreči, posebno, ker je plaz popolnoma raziral oni močni bukov gozd proti Rogici. Pač pa je v bližini majhen hribček ob Bistrici, visok kakih 7 m nad ravnicjo in popolnoma v zavetju. Sklenilo se je postaviti novo stavbo na ta hribček, odkoder je razgled po celi dolini tja do konca Bistrice pod triglavske steno, česar iz starega doma ni bilo. Odborova naloga je seveda, da poskrbi za sredstva, kajti s svojimi sredstvi mu je to nemogoče. Stari Aljažev dom je stal okrog 30.000 K in na njem je bilo še 7000 K dolga. Treba bo najmanj 20.000 K za novo stavbo. Odbor se je obrnil za podporo na vse strani, treba pa je, da v enakem smislu deluje tudi vsak posamezni član društva. Odbor upa, da bo mogoče začeti z delom že letos, ker je prepričan, da ga občinstvo ne bo pustilo na cedilu. Stavba bo lepša od stare, ker bo pritičje zidano, zgoraj bodo pa posebne sobe. Odbor upa, da bo mogoče izvršiti stavbo brez pcebnih stroškov, kajti sicer bi bilo delo drugje ustavljeno gotovo za celih 5 let in nazadovanje bi bilo v društvu gotovo. Zato se društvo, prepričano o svoji važnosti za slovenski narod, trdno zanaša na pomoč občinstva.

Predsednikovo in tajnikovo poročilo se je vzelo z odobravanjem nanzanje.

Blagajnik Sušterš č poroča, da je imelo društvo v preteklem letu 1908 K 69.405 86 dohodkov in K 69.293 64 stroškov, torej K 112 22 prebitka.

Premoženjski izkaz izkazuje pa K 82.168 56 imetja, K 29.792 39 pa dolgov, torej čistega imetja ima društvo K 52.264 50. Proračun za l. 1909 izkazuje prejemkov K 22.112 22, izdatkov pa K 39.358 05, torej primanjkljaja K 17.245 83. Pri tem proračunu pa niso vračunjeni izdatki za novo zgradbo Aljaževga doma. In tudi sicer bo moralo društvo urediti svoje poslovanje po svojih gmočnih močeh.

K besedi se oglasí dr. K. Triller, ki je mnenja, da društvo ne sme delj časa ostati brez svoje najvažnejše postojanke Aljaževga doma. kakor eno leto. Zato pa se mu ne zdi prava pot, da odbor računa samo na tekoče podpore. Navetuje, da naj društvo razstavi slike po plazu razdrte stavbe, priredi naj se velika veselica v Ljubljani ali na Gradu ali v Novi Svici-riji, in predlaga končno, da naj odbor stopi v dogovor s Kranjsko podružnico, da le ta prepusti kot brezobrestno posojilo svoj za Prešernovo koč na Stolu zbrani denar osrednjemu društvu za zgradbo Aljaževga doma. Obenem naj se naprosi za podporo ministrstvu javnih del.

Predsednik pojasnjuje nato, da je odbor v dogovoru s dr. Slajmerjem, da prepusti svojo vilo v Vratih društvu za letošnjo sezono. Če se to ne posreči, se postavi takoj ko skopni sneg, na starem stavbišču provizorična stavba s enako oskrbo, kakor je bila doslej. Svet za novo stavbo je takorekoč že kupljen, treba je le še odobrenja deželnega odbora. Načrti se že delajo za novo stavbo in odbor je še v dogovoru s podjetniki. Upati je, da bo stavba koncem sezone že pod

(Dalje v prilogi).

stroho. Občinstvo se za stvar zelo zanima, in došlo je že nekaj snatnih podpor. Prošnje za podporo so se odposlale vsem odločujočim faktorjem. O položaju v Vratih so se napravile slike in društvo založi tudi razglednice. Slike prinese tudi „Planinski Vestnik“. Z veselico so pa tešave, ker ni uspeh zasiguran. Pač pa bo društvo stopilo v zvezo s kranjsko podružnico, ako občini zbor sprejme tozadevni predlog. Predlog je bil sprejet.

Na predlog revizorja g. Mejača se izreče blagajniku absolutorij in zahvala za vzorno knjigovodstvo.

Ker se k slučajnostim nihče ne oglasi, zaključil predsednik občini zbor ter otvoril nato razstavo planinskih slik. Razstave so se udeležili sledeči fotografisti amaterji: Rudolf Badura, Bogumil Brinšek, Tone Gregorc, Alojzij Kafale, Pavel Skaberne, Stanko Ribnikar, Fran Vesel in Fran Vračko; poleg njih pa dva fotografa po poklicu: Avgust Berthold in Fran Pavlin. Vseh slik je nad 230, predstavljajo pa najlepše predele našega planinskega sveta. Razstava je nameščena v restavraciji Narodnega doma in je otvorena do nedelje. Namen razstavi je zbrati res dobre slike naših planinskih pokrajin in več teh slik bo priobčil „Planinski Vestnik“. Občinstvu toplo priporočamo poset te razstave obenem pa tudi ono puščico „za Aljažev dom“.

Septembrski dogodki pred sodiščem.

(Dalje.)

Zasliševanje priči.

Predsednik pokliče nato priče ter jim jim najprej nemško prečita opomin o prisegi, potem šele slovensko.

France Schantel,

posestnik hiše, kjer je glavna trafika, je videl mnogo ljudi, pa nikogar spoznal. Hlapec je srel napis pri glavni trafiki. Pri Kendi je videl, kako so hoteli odtrgati reflektor. Priča si ogleduje obtožence, ne pozna nikogar, tudi Voduška in Lotriča ne.

Dr. Pegan: To je itak samo ilustracijska priča, ker se pa poudarja, da so bili Nemci v veliki nevarnosti za imetje in življenje, ali je dobil tak vtis tedaj? Ali niso Nemci sami želeli tedaj odstraniti napise?

Dr. Neuperger: Harikiri Nemcev, kaj ne?

Predsednik: Ali so to iz prijaznosti delali?

Priča: So pač imeli veselje na tem.

Dr. Pegan: Ali pretilnega ni bilo nič?

Priča: Ne, kričali so le.

Dr. Neuperger: Če bi gosp. doktorju kdo okna pobijal, bi se tudi jezil.

Dr. Pegan: To je kaj drugega, saj nihče ni šip pobijal.

Dr. Kokalj: Veliko obtožencev ne zna nemški, ali naj torej priče slovensko izpovedujejo, ker vsi znajo, ali pa naj se sproti prestavlja.

Dr. Novak: Ali ste dobili vtis, da so vsi odgovorjeni?

Priča: Tega ne morem reči.

Dr. Pegan: Ali ste govorili tedaj z gospodičnami? Ali so bile preplašene?

Priča: So bile preplašene.

Dr. Kokalj želi, da priče ostanejo toliko časa tu zaradi eventualne konfrontacije.

Priča je izpočetka govoril nemško, potem slovensko.

Adolf Mikusch,

priseže slovensko. Videl je nekoga prinesli lestvico k njegovi trgovini na Mestnem trgu. Okrog in okrog so stali ljudje, ki so bili precej veseli, in se pogovarjali, da se nemški napisi morajo odstraniti. Pri njem so odtrgali z napisa le „oh“. Onega, ki je stal na lestvi, ni poznal. Pozneje je bil konfrontiran z nekom, a ta ni bil tisti. Pri Kendi ni videl nič. Dobil je vtis, da postopanje množice ni pravilno, a pretilnega ni bilo nič. Proti priči osebno ni nihče nič rekel žalega, pač pa so nekateri rekli, da naj se le pomiri. Dobil je vtis, da nočejo škode storiti, pač pa le, da se odstranijo nemški napisi.

Dr. Neuperger: Pa bi se upali braniti se?

Priča: Ne, ker jih je bilo preveč.

Predsednik: Ali bi bili upali reči, da naj se odstranijo?

Priča: Saj sem jim rekel, pa niso hoteli.

Predsednik: Saj je že prej rekel, da se mu ni zdelo prav.

Dr. Švigelj: Nepravilnost ni zločin.

Aleksander Gruber.

Priča je lastnik glavne trafike, ne pozna od obtožencev nikogar. Priše in izpove nemško. Sam ni videl ničesar, prišli pa so mu praviti, da so prišli ljudje v trafiko in zahtevali, da se odstrani nemški napis na trafiki. Odstranil ga je Schantlov hlapec. Ko je on tja prišel, je bil že mir. Ženske v trafiki so bile prestrašene.

Pavla Pan,

prodajalka v glavni trafiki. Priše nemško in izpove ravnotako, da je prišel tedaj pred trafiko obtoženec Vodušek in rekel, da naj zapro, kajti sicer bomo mi zaprli ali vse pobili. Bilo je še veliko ljudi zraven in se je trafika potem v resnici zaprla. Tabla se je odstranila še prej na nasvet gosp. Ribitscha, da ni bilo škode.

Na vprašanje dr. Neupergerja izrečno potrdi, da je Vodušek govoril popolnoma prijateljski. Voduška je poznala po postavi ne pa po imenu.

Od drugih obtožencev ne pozna nikogar, slišala je pozneje njihova imena, n. pr. Rohrmann in Tratnik.

Predsednik: Ali ste se bali, da se bo kaj zgodilo.

Priča: Bala sem se, da bi res ne razbili česa.

Dr. Švigelj: Odkod pa poznate Voduška in kdo vam je povedal imena Tratnik in Rohrmann?

Priča: Pri konfrontaciji sem ga spoznala.

Dr. Švigelj: Zakaj ste se pa bali?

Priča: Bilo je veliko kričanje. Obtož. Vodušek: Kdaj sem bil tam?

Priča: Kmalu po eni uri.

Obtož. Vodušek: Gospod Gruber je pa rekel, da ob 1. že ni bilo nikogar tam.

Obtož. Vodušek: Gospodična me je morala že prej poznati. Od kod?

Predsednik: G. Vodušek, vas vsak pozna v Ljubljani.

Priča pripoveduje, da je šla potem k gospodarju v Rožne ulice preko Starega trga in videla snete table. Pri „Zvezdi“ na Sv. Jakoba trgu je videla gručo ljudi in slišala nekega neznanega človeka, ki je govoril: „tablo dol!“

Obtož. Podražaj: To ni res, ker mene 21. sploh ni bilo v Ljubljani, pač pa sem bil na Bledu.

Dr. Neuperger: To je vseeno, ali 21., ali 22., saj ste sami rekli, da ste bili tam.

Dr. Švigelj: Ali je bil tisti dan pogreb?

Priča: Ne, to je bilo prej.

Dr. Švigelj: Prosim, da se to konstatira, to je važno, ker jasno kaže, koliko se priči verjeti.

Rosa Worm,

trgovka na Mestnem trgu, priseže nemško in izpove nemško, da je prišlo tedaj veliko ljudi, ki so kričali „živio“. Svoj napis je sama dala sneti. Eden je stopil k portalu Kendove trgovine, splezal gor in se prijel za reflektor. Reflektor je padel na tla. Bil je to Rebekevo učenec in ga dobro pozna. Ali je imel orodje, ne ve. Po imenu ga ne pozna. Pokaže obtož. Kranjca.

Obtož. Kranjc pravi, da je bil najprej pri Goldsteinu, potem pri Kunou in šele okrog 3. ure pri Kendi.

Priča pravi, da je bil reflektor kmalu po 12. uri razbit, in pravi da je nemogoče, da bi se motila v osebi.

Obtož. Kranjc ostane pri svoji izpovedbi.

Dr. Kokalj: Kdaj ste kosili?

Obtož. Kranjc: Okrog četrta na eno.

Dr. Kokalj: Ali je bilo veliko ljudi?

Priča: Veliko, na stotine.

Priča ne pozna Lotriča in Voduška, pozna pa Oreha in Windischerja, ki pa nista bila zraven. Pozna Faturja, katerega je videla snemati pozneje tablo pri Kendi. Zraven je bil Rebeke. Ni pa videla tedaj Kranjca.

Josif Eberle,

juvelir na Mestnem trgu. Priše nemško, izpove pa slovensko, da je prišlo več ljudi, ki so zahtevali pri Kendi, da morajo v petih minutah dvojezične table dol. Odtrgali so reflektor. Drug drugega je vzdignil. Rebekevi niso bili. Poznal ni nobenega. Reflektor je padel na tla in se razbil. Rebekevi so prišli pozneje, ker je Kendi poslal ponje. Potem je priča tudi sam najel Rebeke, da mu je snel dvojezično tablo. Ljudje pri tem niso nič vplili. Trgovino je zaprl Spozna Lotriča, trdeč, da je, stoječ njemu nasproti, klical on, da morajo v petih minutah table dol. Voduška pozna in Windischerja tudi, pa ju ni videl med množico. Svoji napis je snel, ker je mislil, da je boljše, ako ga sam sname, nego bi ga kdo drug.

Obtoženec Lotrič trdi, da je bil sicer v gneči, da pa je šel domov čez most pod Trančo. Morda je storil par korakov naprej proti Mestnem trgu, odločno pa oporeka, da bi bil kričal kaj.

Priča izpove, da so Rebekevi prišli pozneje. Bal se pa ni kakih nasilnosti, temveč samo toliko, da se ne bi morda kaka škoda zgodila, ako bi padla napisna tabla. Vtisk je dobil, da občinstvo ne namerava nasilnosti.

Heinrich Kenda,

trgovec na Mestnem trgu, priseže nemško in izpove „deutsch, bitte“. Se ne spominja več dobro. Videl je prihajati s Starega trga množico in je takoj mislil, da bo kaj. Gledal je skozi okno, pa ni videl na ulico pred svojo trgovino, ker streha portala je zakrivala pogled na ulico.

Najprej so odtrgali reflektor, ki so ga odnesli menda v Ljubljano, potem pa se eno napisno desko. Kdo, ne ve. Spominja se, da so ga potem vprašali, ali naj pride Rebeke, da sname tablo, kar je odredil. Ali so bili Rebekevi dvakrat tam, ne ve. Ljudi je bilo veliko, spoznal ni nikogar.

Reflektor je bil zelo star in komaj vreden četrtno nakupne vrednosti. Novi stane 37-60 K. Kvedjemu je bil vreden komaj 15 K. Tabla mnihovgraške ševljarske sadruga ni bila rasbita. Obtoženec Kranjca ne pozna.

Dr. Kokalj: Odkod je prišla množica?

Priča odgovarja slovensko: Od Starega trga s-m in sicer okrog 1.

Dr. Kokalj: Ali ni morda vaš hišnik poslal k Rebeke po delavce?

Priča: Ne vem tega. Tablo je dal sneti, da se ne bi zgodila škoda.

Dr. Kokalj: Kako to, da je priča v preiskavi cenil vrednost reflektorja na 50 K, sedaj pa na 15?

Dr. Novak: To je važno, kajti stvar spada potem pred okrajno sodišče. Čudno, enkrat na vislice, drugič pa nič.

Priča pravi, da je tedaj izpovedal, da je reflektor nov stal 50 K. Na vprašanje, zakaj ni povedal, da je vreden le 15 K, je rekel, da ni mogel misliti na vse.

Ivan Bahovec

vajenec pri Kendi, priseže in izpove slovensko. Prišel je okrog 1/2 pred Kendovo trgovino. Ko je prišel tja, že ni bilo reflektorja. Sicer ne ve čisto nič povedati, kdo je snemal table. Izmed obtožencev ne pozna drugega, kakor obtoženega Lotriča.

Množica je sicer vpila in tudi Lotrič je nekaj kričal in mahal s palico, toda ne grozeče.

Dr. Švigelj: Pa bi se ga bili kaj bali, če bi bili zraven njega?

Priča: Ne, tistega pa ne. Saj drugega ni nič rekel, kakor table dol. Natančno pa tudi res ne more potrditi, da je posebi kaj kričal.

Priča Eberle je imel 10 kron škoda, katerih povrnitev zahteva.

Aleksander Kovačević,

poslovodja Kendov, priseže nemško, izpove slovensko. Izpove, da je videl, kako je neki mlad deček, najbrž kak dijak, odtrgal reflektor. Bil je rjavo oblečen. Za tablo mnihovgraške ševljarske ne ve, kdaj so jo sneli. Šel je potem k gospodarju po dovoljenje, da se table snamejo. Ker jih domači ljudje niso mogli sneti, je poslal potem po Rebekeve ljudi. Rebekevi so bili samo enkrat tam. Množica je bila velika, in iz množice se je klicalo: table dol. Kranjca ne pozna.

Po konfrontaciji te priče z Rozo Wormovo ponovi priča Kovačević, da je videl dotičnika le od zadaj, ne pa v lice, ne more reči da ali ne. Wormova ostane pri svoji izpovedbi.

Dr. Kokalj: Ali je bilo veliko ljudi?

Priči Kovačević in Worm: Polna cesta.

Dr. Kokalj: Naj se konstatira, da je Kranjc majhen.

Predsednik: No, ga bomo dali izmeriti na centimetre.

Josif Schantel

poslovodja trdnice Krisper, priseže nemško, izpove slovensko. Zvečer okrog 7. je prišlo več ljudi pred trgovino, v trgovino pa dva ali trije zahtevajoč, da naj se odstranijo nemške reklamne table, češ da bi sicer ponovi kdo drug jih odstranil. Drugega ne ve povedati. Naredilo ni to nanj vtiska, da bi ljudstvo rabilo kake nasilnosti.

Ker priča govori izpočetka tiho, zahtevajo zagovorniki, da naj govori glasneje.

Predsednik precej razburjen: Seveda se ne sliši, ko se toliko tam klepete.

Zagovorniki: Kdo klepete?

Karl Josef Hamann

trgovec na Mestnem trgu priseže nemško in izpove nemško, ker mu je „gelänfiger“, da se pri njem dne 21. septembra ni nič zgodilo. Okrog pol 3., ko je bil popolen mir na trgu, sta prišla v trgovino dva gospoda, ki sta ga prijazno opozorila na to, da naj bi za to, da ne bi bilo morda kakšnega razburjenja, ali snel nemške napise ali pa prelepil. Stori la sta to zelo vlnjudo in dobil je priča vtisk, da sta prišla s dobrim namenom. Bil je tembolj pomirjen, ker je že prej videl, da se pri njem ni nič zgodilo, niti 18. niti 21. septembra. Predno sta odšla, ju je prosil, da se mu predstavita, in sta se mu tudi predstavila in odšla. Pozneje, ko je bil nemški napis že prelepljen, mu je njegov uslužbenec Lenart povedal, da sta prišla dva gospoda mimo, katere je vprašal, če je tako prav, pa sta rekla, da je prav.

Dr. Švigelj vpraša pričo, če je obtoženec oče s pričo v kupčiji svez, kar priča potrdi, kakor tudi to, da ni imel nikakega vtiska kake grožnje. Sicer pa je še sam hotel nemški napis prelepliti. Potrdi, da je drugi dan govoril s Rohrmannom očetom v enakem znanju, kakor je izpovedal obtoženec.

Josif Lenart

trgovski sodnik v Hamannovi trgovini, priseže nemško in izpove slovensko. Stal je pred Hamannovo trgovino in videl množico, kričečo „tablo dol“, ter videl, kako so strgali reflektor pri Kendi. Pomeje sta prišla v trgovino dva gospoda, ki sta govorila s gospodom, rekla prav prijazno, da naj bi sneli nemške table, ali pa prelepli, češ da bi sicer take ljudje rasili. Opominjan po predsedniku, da je prej drugače izpovedal, popravi, da sta rekla, da naj si pripišejo sami posledice. Pomeje sta prišla zopet mimo, ko so bile table že prelepljene, in priča ju je vprašal, ali je tako prav, in odgovorila sta mu: tako je prav.

Dr. Švigelj: Ali sta nastopila gospoda arogantno?

Priča: Ne, popolnoma prijazno.

Dr. Tominšek: Ali sta oba govorila?

Priča: Ne, samo Rohrmann. Tratnik ni nič govoril.

Priča Hamann izjavi, da je bil sicer Rohrmann njegov odjemalec pred septembrskimi dogodki, potem ne več. To pa izjavi za to, da ne bi se mu moglo očitati, da je morda ugodnejše izpovedal, ker je Rohrmann njegov odjemalec.

Josip Pavlič,

hišnik pri Kendi, priseže in izpove slovensko. Poslovodja Kovačević ga je poklical, češ, da hočejo table sneti. Poklical ga je še drugi, ko je sin Kendov prišel povedati, da naj se snamejo table in tedaj je priča šel po Rebeke. Ko so prišli Rebekevi, sta bila obtoženca Kranjc in Fatur zraven. Rebekevi so bili dvakrat tam, sneli so tudi mnihovgraško tablo Rebekevi. Samo kdo je reflektor odtrgal, ne ve. Slišal je le žvenket šip. Bil je pač hrum na ulici, kaj so pa ljudje klicali, ne ve. Tudi priča Kovačević končno pritrdi, da so bili Rebekevi dvakrat tam. Kranjca pozna priča dobro in potrdi, da je bil zraven, ko so prišli Rebekevi drugi snemati table, za prvičkrat ne ve.

Robert Lehn,

asistent tabačne režije v Ljubljani. Priše nemško in izpove ravno tako. Izpove, da je videl pred Terdinom obtoženega Windischerja od daleč nekaj mahati z rokami in govoriti ter sploh se tako obnašati, kakor bi oelo stvar aranziral. Bil je pa tako daleč proč, da ni slišal, kaj je govoril Windischer.

Obtoženi Windischer odločno oporeka, da bi bil storil kaj drugega, kakor vplival na ljudi, naj ne snamejo pri Trdnici črne zastave. Če jo hoče že lastnik sam sneti, naj jo puste v miru. Čudi se, da priča ni slišal, kaj je govoril, saj sta stala komaj tri korake narazen pred Zajčjevo trgovino. Ravno tako odločno oporeka, da bi bil mahal z rokami. Priča naj le pokaže, kako je mahal.

Dr. Švigelj: Ali je morebiti kazal pesti?

Priča: Ne, tega ne!

Obtoženi Windischer: Priča je bil komaj tri korake od mene, bi pač lahko povedal, kaj sem govoril, saj je dosti časa v Ljubljani in toliko že zna slovenski, da bi lahko razumel.

Priči je bilo videti, da mora biti eden izmed njih v kasini punciiranih najpristnejših hajlovskih zagrizencev.

Josif Goldstein,

optik pod Trančo, Žid. Priše in izpove nemško. Izpove, da sta prišla k njemu dva gospoda, ki sta ga nagovorila slovensko. Teh dveh gospodov ni poznal. Pač pa je prišel v istem času zraven obtoženi Orehek, ki mu je povedal po nemško, kar sta mu ona dva gospoda povedala po slovensko, namreč: „Gospoda vas prosita, da bi dali sneti tablo.“ To je bilo še prej predno je prišel — „Pöbel!“ Mož je potem hitro popravil — „Menge“. Hotel je zapreti trgovino, da bi šel po ljudi, da bi sneli tablo, a gospodje so mu rekli, da naj se le nič ne boji, da se ne bo zgodilo prav nič. Šel je nato k Rebeke po ljudi, ki so prišli in sneli tablo. Medtem je prišla množica, in ko je videla, da je tabla že na tleh, je začela kričati „Živio Goldstein!“

Hoteli so pa odnesti tablo. Oni gospodje so se pa obrnili proti množici in protestirali proti temu. Ljudje so pa vendar pograbili tablo. Tedaj je priča rekel: Če ne daste table nazaj, pa jo vrate v Ljubljano. In tedaj so prijeli tablo in jo vrgli v vodo.

O onih dveh gospodih je dobil vtisk, da so mu le hoteli dobro, o Orehku pa, s katerim je znan, pa pravi, da je le prestavil v nemščino, kar sta rekla ona dva. Tablo so mu odnesli proti volji onih gospodov. Tablo je pozneje dobil nazaj in jo dal prealitati.

Dr. Kokalj: Kdaj se je vrnil ta dogodek?

Priča: Okrog 1/1.

Dr. Kokalj: Kaki pa so bili oni Rebekevi ljudje?

(Kranjc in Fatur vstaneta.)

Priča pove, da je bil eden izmed njih Fatur, drugi pa večji.

Dr. Kokalj: Ali ste dobili vtisk kake pretnje. Ali niste hoteli še sami dati preslika tablo?

Predsednik zaskrbljeno: Ali ste morebiti dali sneti iz patriotizma, ali zato, ker ste se bali, da bi se vam ne bila zgodila škoda?

Priča se ni bal, bilo mu je le za škodo.

Dr. Neuperger: Kaj pa mislite, kaj bi se zgodilo, če ne bi bili sneli table?

Dr. Kokalj: Misli so proste!

Ivan, prej Johann Jasenc,

trgovec na Starem trgu, priseže slovensko in izpove: Bilo je veliko ljudi na ulici, ki so prihajali od Sv. Jakoba trga. Slišal je krič in videl, da so drugje snemali table. Zato je tudi sam naprosil slikarja Pristove, da mu je snel tablo. To se je zgodilo, še predno je prišla množica do njegove trgovine. Ko je prišla množica mimo, je ležala tabla na tleh, pristonjena na zid. Med mimoidočo množico ni poznal nikogar, ker je bil precej razburjen. Obtoženega Windischerja pozna, pa ga tedaj ni videl med množico. Na vprašanje, iz kakšnega nagiba je dal sneti tablo, izpove, da zato, ker si je mislil, da bi se tabla lahko pokvarila, ako bi mu jo sneli drugi. Potrdi, da se ni bal. Ljudje so se smejali, ko so šli mimo in videli, da je sam dal sneti tablo, in eden je še oelo sunil vanjo z nogo in rekel: „Kaj pa ta Johann tukaj dela?“ Priča je dal pozneje tablo preslikati in napraviti iz Johanna Ivana. Ker bi rad šel domov po zaslišanju, prosi zato predsednika.

Izmed zagovornikov: „Naj gre, ko ima sedaj Ivana namesto Johanna!“

Josif Peck recte Pek,

klobučar na Starem trgu, izpove, da je prišel k njemu neki mlad človek v trgovino, ki mu je rekel, da naj sname tablo. Priča mu je odgovoril, da bi to pač storil, pa nima ljudi za to. V trgovini sta bila tudi dva kmeta, katerega je ravno stregel. Nato mu je rekel oni mladi človek, da naj mu da roko, da bo dal sneti desko. Medtem pa je že prišla množica in snela tablo. Priča ni niti prišel na ulico.

Na vprašanje, ali je videl v postopanju onega mladega človeka kako izsiljevanje, je odgovoril, da je pač mislil, da bi se sicer kaj zgodilo.

Dr. Neuperger posmehljivo: Ali ste morda iz narodnega navdušenja sneli tablo?

Dr. Švigelj: Kak pa je bil tisti človek?

Dr. Neuperger: Kaj se hoče s takimi vprašanji? S tem se samo čas trati!

Dr. Švigelj zavrne z vso odločnostjo to pripombo drž. pravdnika, češ, „vprašati bomo pa vendar smeli“, in se zavaruje proti nadaljnim takšnim izjavam.

Aleksander Back

poslovodja 25 krajoarskega bazarja na Starem trgu, Žid. Izpove, da so že prej, predno je prišla množica od dolnjega konca Starega trga prišli k vratom njegove trgovine trije gospodje, od katerih je eden pristopil bližje ter mu prijazno nasvetoval, da naj rajši sam da sneti napisno tablo, ker bi se mu sicer morda zgodila kaka škoda. Tedaj so bile zatvornice pri izločbah že zaprte, odprta so bila edino le še vrata. Dal pa je zapreti sato, ker je že sam, videč, kaj se dogaja na Starem trgu, dal zapreti zatvornice. Ko so odšli oni gospodje, je trgovino zaprl in odšel. V nastopu onih gospodov ni videl nič izsiljevalnega, temveč samo prijazen, dobrohoten nasvet. Pove še, da je dan nato ga opozoril neki gospod, da naj tudi odstrani v nemškem jenziku napisane cene pri posameznih predmetih v izločbah. Poznal ni nikogar.

Anna Stadler st.

stanujoča na Starem trgu, priseže nemško in izpove, da je prišla okrog 1/2 iz komptorja. Čula je klice „živio“ in „tablo dol“. Gledala je skozi okno. Množica je bila velika, med njo pa ni poznala drugega, kakor obtoženega Windischerja, ki je stal pred Ahasishevo hišo, bolj sredi ceste, ter ploskal s rokami.

Dr. Švigelj omeni, da je bilo to morda tedaj, ko je Jasenc sam dal sneti tablo. Vpraša pričo, ali ve, zakaj je Windischer ploskal.

Priča ne ve povedati, zakaj. Obtoženi Windischer oporeka, da bi bil ploskal, kvedjemu, da je morda sklenil roke.

Ko omeni dr. Švigelj, da je množica veselo pos

Priča iz početka ni znala slovenski, potem pa je govorila prav gladko.

Anna Stadler ml.

Priseže in izpove nemško, zagovornikom pa potem prav gladko odgovarja slovenski. Prišla je s trga proti domu na Starem trgu ter tam kaj videla veliko množico, ki je kričala „table dol“. Množica je prišla do Terdine, kam je šla potem ne ve, ker je ona šla domov. V množici je bil nek mlad gospod, ki je kazal s palico tablo, drugi so pa kričali „table dol“. Med množico je videla tudi obtožena Vodnška in Windischerja. Dobila je vtis, da sta oba tudi vpila „table dol“, kaj pa je rekel eden ali drugi, pa ne ve. Vodnšek in Windischer sta bila skupaj.

Obtoženi Vodnšek se čudi, odkod pozna pričo njega in odločno ugovarja, da bi bil kaj vpil, ravno tako pa tudi, da bi bil skupaj z Windischerjem.

Enako oporeka tudi obtoženi Windischer, da bi bil v družbi z Vodnškom, temveč s svojimi kolegi, ki jih je navedel za priče in je v resnici eden nekoliko podoben Vodnšku. Drugače pa on sploh ni glasno govoril, kakor tedaj pred Terdinom zaradi zastave.

Dr. Švigelj opozarja pričo, da naj dobro premisli, kaj govori, ali lahko z vso gotovostjo potrdi, da sta Vodnšek in Windischer tudi vpila „table dol“, kajti usoda obeh obtožencev je odvisna od njene izpovedbe.

Priča ne ve, kaj bi rekla ter končne s predsednikovo pomočjo le pove, da ni slišala obtožencev kričati, temveč, da se ji le zdi, da sta kričala med drugo kričečo množico, ne more pa reči, kaj in kako sta kričala.

Josef Luhn,

uslužben pri I. C. Mayerju. Priseže in izpove nemško. Stanuje pred Škofijo, kjer ima Skofizh svojo trgovino. Prišel je domov in tedaj so prišli povedat, da hoče množica sneti tablo pri Skofizhu, nakar je šel gledat k oknu. Windischerja ni videl tukaj. V preiskavi je izpovedal, da je videl Windischerja v množici kar je na šestkratno tozadevno vprašanje sedaj zopet potrdil. Potrdil je tudi, da je Windischerja videl večkrat izprehajati se po trgu. Windischer je bil sicer v množici, a storil ni ničesar.

Dr. Neuperger: Ali je bil Windischer sredi množice?

Priča: Da!

Dr. Neuperger: V preiskavi ste rekli, da je bila policija popolnoma pasivna? Po čem to sodite? (Razdvojni smo, kaj je hotel državni pravdnik doseči s tem vprašanjem? Ali hoče morebiti ljubljansko policijo od prvega do zadnjega moža pčsaditi na obtožno klop, ali pa hoče morda pričo tožiti radi obrekovanja straže, da ni izpolnjevala svojih dolžnosti, ali ...?)

Priča: Izpovedal sem tako, ker nisem tedaj videl nobenega stražnika.

Viktor Rohrmann,

Dr. Neuperger: Ich verzichte!

Priča, oče obtoženega Rohrmanna vzlic temu priseže in izpove, da je šel okrog ene od „Rože“ domov k obedu. Ko je prišel pod Trančo, je bila tam večja množica. Navzroč je bil tudi dr. Ivan Tavčar, ki je izvedel, da množica na Starem trgu snema table, pripomnil, da bi to moglo ljudem škodovati. Priča je šel nato domov. Misil je še nato, da bi ne bilo dobro, ako bi bili njegovi sinovi ob taki situaciji na ulici. Bili so pa vsi trije doma. Po obedu, po polu dveh, je šel potem obtoženi sin od doma. Povedal je pa sin še isti dan doma, da je bil s Tratnikom pri Hamannu in ga prosil, da naj odstrani ali prelepi nemške napis, da ne bi se že itak razburjena množica še bolj razburila. Na takojšnje vprašanje, ali je bil kje drugje tudi, da je odgovoril, da ne. Priča mu je verjel, ker ga pozna kot resničljivega. Drugi dan sta se srečala s Hamannom na ulici in tedaj mu je Hamann povedal, da je bil prejšnji dan sin z mladim Tratnikom pri njem in ga vljudo prosi, da naj prelepi nemške napise, da ne bi se množica razburjala. Hamann je tedaj rekel priči, da je že sam hotel storiti to.

Na vprašanje, ali je bil sin dopoldne kaj v mestu, odgovori, da ga je prišel k obedu domov celo ozmerjal, da je prespal celotno dopoldne, namesto da bi bil šel na Rožnik na šetnjo.

Ker povabljen priča Leopold Tratnik starejši ni navzoč, prekine predsednik obravnavo ob 12. uri 45 minut.

Blagor mu, ki se spoštuje!

Pri obravnavi smo opazili, da nekaterim, ali da rečemo še natančneje, nekemu znanemu gospodu, ki pa je šel na prvem klinu tiste lestvice, ki vodi do nebes justičnega ministrstva, cveto res že v najzgodnejši uradniški pomladi najlepše rožice. Gospodu se mora res dobro goditi, kajti uradnega dela nima prav nič,

ali pa ima kje drugje toliko več prijetnejšega posla, da tako lepo uro za uro potem uživa svoj „dolce far niente“ na galeriji porotne dvorane, dočim njegovi vrstniki garajo, da se kar iskro krešejo ispod peres. Škoda, da ni še kak „knajpe“ tam gori na galeriji, potem bi bilo še prijetnejše, skoraj tako, kakor je bilo v starih dneh „auf beiden Seiten des Rheins.“ No, ali potem bi imela morda kaka nečna priča zopet tako smolo pri agnosoiranju obtožencev, kakor tista, katero je zagovornik speljal na led, s tem da je svetoval dvema obtožencema, naj zamenjata prostora. V takem slučaju potem ne pomaga nobena žavba, kajti izprememba se ne da telefonirati z galerije.

O, da, gospodje že poskrbe, da ni preveč dolgočasno v sodni dvorani. Sicer smo pa tistemu gospodu prav hvaležni, da hodi počivat na galerijo, saj ga tam, kjer bi moral biti, pač ne pogrešajo preveč.

Obravnava se nadaljuje ob 4. popoldne.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 21. aprila.

— **Obdinske volitve v II. razredu.** Danes so se vršile obdinske volitve v II. razredu. Oddanih je bilo 405 glasov. Od teh so dobili: Karel Mayer 396, dr. Fran Novak 399 in dr. Jos. Pipenbacher 398 glasov.

— **„Slovenec“ v znanje.** Da bo „Slovenec“ in z njim njegov informator na jasnem glede bivanja prof. Pogodina v Varšavi, citiramo „Nowo Reforma“ z dne 19. t. m., ki piše v dopisu iz Varšave med drugim to-le: „Prof. Pogodin po paru dniowym pobytku w Warszawie wyjechał do Petersburga.“ (Prof. Pogodin se je po pardnevem bivanju v Varšavi vrnil v Petrograd.) — Gospod dr. L., ali še sedaj tudi veste za Pogodinovo stanovanje v Varšavi? Torej le malo več skromnosti, saj se učenost navadno ne zajema z veliko žlic!

— **„Veleizdaja“ vsepovsodi.** V Kobaridu se je vršila na veliko-vočni ponedeljek veselica, na katere sporedu je bila tudi srbska pesem „Sto čutiš Srbije tužni“, ki jo je vglasbil Sslovenec Davorin Jenko. Prekrasna ta pesem je tako vplivala na poslušalce, da so z viharim aplavzom prisilili pevce, da so jo morali ponoviti. Na tej veselici je bilo tudi več častnikov tamošnjega planinskega polka. Čim so častniki slišali to pesem in aplavz, ki ji je sledil, so se demonstrativno odstranili ter slučaj takoj naznanili vojaškemu poveljstvu, ki je na takoj prepovedalo častnikom in vojaštvu obisk vseh javnih lokalov v Kobaridu — seveda ker je pesem „Sto čutiš Srbije“ veleizdajalska. O tem dogodku poročajo z znanim denunciatorskim namenom seveda tudi nemški listi in zatrjujejo z vso resnostjo, da se je na veselici v Kobaridu pela — srbska himna, katere Srbija, odkar je zasedel prestol kralj Peter niti nima, kar ve vsak politični otrok. Pa kaj to briga nemške šmoke, glavno je, da morejo zopet denuncirati Slovence, katerim bi za vse svet radi napravili na vrat kakšen sličen proces, kakoršen se pravkar vrši proti ubo gim Srbom v Zagrebu. Pa se bodo urezali „velepatriotični“ naši prijatelji! Da bodo čitatelji videli, kaj je že dandanes vse „državi nevarno“, navajamo tu besedilo „veleizdajalske“ pesmi, ki se glasi tako-le: „Sto čutiš, Srbije tužni? Protrijaj oči! Slava te zove na crno groblje, na ono tužno Kosovo polje. Sto čutiš Srbije tužni? Ta dali živiš, ta dali čuješ, tu ornu kletvu, tuj uzdah težki, da-li još pamtiš da li još znaeš za onaj bojak viteški? Grešniče težki, trgni se, tresni lancem o zemlju, nek mine mrak, nek dušman vidi, nek dušman čuje, da Srbini još živi, da je junak.“ — Ta nedolžna pesem, ki so jo že pred 40 leti peli povsodi na Slovenskem, pač v prvi vrsti, ker jo je vglasbil slovenski skladatelj in ker je v resnici prekrasna, je sedaj po najnovejših nazorih, državni nevarna“. Res težko je ne pisati satire!

— **Iz deželnega odbora.** Dr. Mantuani je imenovan ravnatelj deželnega muzeja s plačo 8000 K. — G. Viljem Hrovatin je postal tretji revident pri deželni upravi.

— **Iz učiteljske službe na Štajerskem.** Za nadučitelja v Št. Ilju pod Turjakom je imenovan učitelj Ignac Kaffou v Selah; za definitivne učitelje, oziroma učiteljice so imenovani: Hermina Lunder na deški školi v Hrastniku, Jos. Poljanec v Št. Ilju in Boza Vidali v Zibiki. Učitelju v Črešnovočah Anton Hribeniku je dano dovoljenje, da se poroči z učiteljico N. Kunej.

— **Veliki petek — pokopani!** Velikega petka ne bo nikdar več, po-

kopani so ga sami klerikali. Morda zato, ker so letos na veliki petek klerikali v ljubljanskem „Unionu“ mogo jedli, da bi ga toraj drugo leto brez greha uživali. Kdor tega ne verjame, čita naj 15 številko letošnjega „Domoljuba“, kjer stoji na strani 289. dobesedno tiskano: Pokopan je bil veliki petek.

— **Slaba vzgoja.** Na stroške nemške šparkske vdržavani Hutov savod ima menda posebno metodo za vzgojanje mladine. Tako smemo vsaj soditi po sadovih te vzgoje. „Hutarice“ so sicer tako fanatične Nemke, da kar brečnje, a njih obnašanje na javnih mestih je tako, da postavlja „vzgojo“ Hutovega zavoda v prav slabo luč. Nekatere teh deklet imajo tako slabe manire, kakor bi hotele postati marketerice pri pešpolku št. 27. Lahko bi navedli službe takega vedenja, pa se nam ne zdi vredno, ker je nam naposled vse eno, kako vzgoji nemškutarija svoje hčere.

— **Občni zbor „Naše Zveze“.** Odbor naznanja vsem članom, da se letošnji redni občni zbor ne vrši dne 22. aprila, kakor je bil napovedan, ampak dne 27. aprila pri „Roži“, I. nadstropje.

— **Odlikovanje slovenskega častnika.** V priznanje izvrstnega službovanja je cesar dal izraziti stotniku 17. pehotnega polka Frideriku Kovaricu svojo najvišjo zadovoljnost ter mu podelil zaslužen kolajno „Signum laudis.“

— **Vodstvo deželnega muzeja** se obrača do cenjenih lovec, da bi mu podarili 2 divja petelina in 2 ruševca. Rabi jih pri večji biološki skupini, ki jo namerava postaviti še te dni. Naprošeni eksemplari se naj vpošljejo direktno vodstvu dež. muzeja.

— **Razstava izdelkov obrtnih vajencev v „Mestnem domu“.** Prihodnjo nedeljo se zaključijo na obrtno-nadaljevalni školi in z njo združenih pripravljalnih tečajih šolsko leto. O ti priliki prirede šolski odbor in pa ravnateljstva šol razstavo vseh vajenskih šolskih izdelkov v „Mestnem domu“. Razstava bo trajala osem dni in se bo v nedeljo, dne 25. aprila, ob enajstih dopoldne slovesno otvorila ter v nedeljo, dne 2. maja, slovesno zaključila. Za najboljše izdelke se bodo ob sklepu razdelile med vajence nagrade in pa pohvalna pisma. Razstava je sicer v prvi vrsti pomembna za obrtne kroge. Radi svoje raznovrstnosti bo pa gotovo zanimala tudi širše občinstvo, ki bodi nanjo opozorjeno ter si jo oglej. Vstop je prost.

— **Kavčičev večer.** V krogu družva „Slavcev“ završil se je v nedeljo v restavraciji „pri zlati ribi“ za slovensko pevstvo redek jubilej. Njegov član brat Jakob Kavčič — v mlajših letih priznan dober pevec in eden prvih članov ob ustanovitvi „Slavca“ — doživel je 70letnico svojo. — Njemu na čast je priredilo tem povodom društvo „Slavcev“ priršen prijateljski večer, ter pokazalo s tem, da pazno zasleduje in primerno proslavlja zares pomembne dneve svojih zvestih članov. Zbralo se je izredno lepo število bratov pevcev in podpornikov. Predsednik „Slavca“ Ivan Dražil je v lepih, priršenih besedah pozdravil jubilara ter orisal njegove vrline, vztrajnost in navdušenje za pevsko stvar, želel mu, da nam ga višja moč še dolgo ohrani v krogu „Slavca“. Kot vidni znak čislania slovenskega pevca pa mu poklanja imenom društva in njega članov in podpornikov nabrano malo darilo. Jubilar Kavčič — vidno ginjen in presenečen — se iskreno zahvali vsem, povdarjajoč, da sicer ne more več peti, a v sruu je in ostane slovenski pevec. Mej petjem in prijateljskimi razgovori potekle so kaj hitro kratke urice. Jubilar-petec je enkrat naš iskren pevski pozdrav!

— **Ustanova za bivanje pomorščakov.** Ustanova podamirala barona Wüllerstorff Urbaira po 140 K za dva pomorščaka, ki sta vsled bolezni morala ostaviti službo, razpisuje pomorsko okrajno poveljstvo v Trstu. Pravilno opremljene prošnje je vlagati do 1. julija t. l. Podrobnosti se izvedo ob navadnih urah pri vojaškem uradu v Mestnem domu.

— **Škandalozno slovensko rabljo** na svojih napisih razni glumači, ki skubejo naše ljudstvo v ljubljanskem „Pratru“. Odločen nastop proti tem arogantnim tujoem bi bil gotovo uvesten.

— **Slabo in dobro mleko na ljubljanskem trgu.** V I. četrtletju se je uničilo na ljubljanskem trgu 42 strankam 176 litrov mleka radi premajhnih odstotkov tolsche in 22 l. radi nesnage. Uničeno mleko je imelo povprečno 2,35% tolsche, dasi bi moralo imeti po magistratnih predpisih vsaj 3,2% tolsche. Uničilo se je mleka: Franciški Fabjan, prodajalki mleka na Francovem nabrežju 11-5 l., Mariji Dimnik, poslančevi ženi v Jaršah 6-5 l. (tudi radi nesnage), Ivani Kušar, posest. v Podutiku 7-5 l., Franciški Vrečar, posest. hčeri v Sadini vasi 5 l., Antoniji Marolt posest. hčeri v Smartnem 2-5 l., Mariji Mrhar, posest. na Dvoru

3 l., Franciški Selan, služkinji v Dobrunjah 1 l., Rosaliji Čepelnik, posest. v St. Vidu 3 l., Mariji Goljar, posest. hčeri v St. Vidu 1-5 l., Luciji Čibaček, služkinji v Čeručah 14 l., Mariji Kunaver, posest. v Klečah 15 l., Neči Dimnik služkinji v Sneberjah 1 l., Mariji Škrjanc, posest. v Jaršah 7 l., Antoniji Marolt, posest. hčeri v Smartnem 1 l., Mariji Smeraj, posest. v Jaršah 3 l., Meti Kokalj, posest. v Jaršah 3-5 l., Jeri Strah, posest. v Spod. Kašlju 15 l., Ivani Lampič, posest. v Dvoru 1 l., Mariji Planinšek, posest. v Guncoljah (tudi radi nesnage) 2 l., Mariji Remo, posest. v Bizoviku 3 l., Heleni Vdovč, posest. v Tomačevem 6 l., Mariji Škrjanc, posest. v Jaršah (drugič) 6 l., Ivani Zvalič posest. v Guncoljah 3 l., Mariji Smeraj, posest. v Jaršah (drugič) 12 l., Mariji Pečnikar, posest. hčeri v Podgorici 12 l., Ivani Babnik, posest. v Sostrem 4 l., Mariji Majdič, posest. hčeri v Podgorici 5-5 l., Antoniji Berzin, posest. v Sostrem 1 l. (radi nesnage), Franci Moškerc, posest. v Zedvoru 15 l. (radi nesnage), Mariji Škrjanc, posest. v Jaršah (tretjič) 3-1/2 l. (tudi radi nesnage), Mariji Škrjanc, posest. v Jaršah (četrtyč) 6-5 l., Mariji Štrukelj, užitarici v Beržani 7 l., Franci Porenti, posest. v Sadini vasi 2-5 l. (tudi radi nesnage), Poloni Oven, služkinji pri Grumu v Dobrunjah 1-5 l. (radi nesnage), Poloni Oven (drugič) 1-5 l., Ivani Babnik, posest. v Sostrem (drugič) 4-5 l. (radi nesnage), Mariji Dimnik, posest. v Jaršah (štev. 7) 10 l., Franci Tomšič, posest. v Guncoljah 5 l., Mariji Dimnik, posest. v Jaršah (štev. 2) 2 l. (radi nesnage) in Bremsi Ivanji, posest. v Poljanah 6 l. Poleg tega je bilo meseca sušca preiskane 158 l. mleka, ki se je izkazalo, da odgovarja predpisom. Imelo je povprečno 3,31% tolsche. Boljše mleko, ki je imelo nad 3,5% tolsche, so prinesle na trg: Jera Cerar, posest. v Stanežičah, Ivana Korant, posest. na Gmajni (Čeručah), Ivana Arhar, posest. na Trati in Ivana Zajc, posest. v Smartnem.

— **Javna dražba** hiše št. 7. na Viru pri Domžalah s praznim mlinom in z vodno žago na Bistrici, ter nekaj zemljiških parcel, se bo vršila dne 13. maja dop ob 10. uri pri okr sodišču na Brdu. Določena vrednost znaša 7400 kron, najmanjši ponudek pa 4934 K.

— **Dijaki cesarja Franca Jožefa gimnazije v Kranju** prirede v četrtek, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v gimnazijski telovadnici (vhod z dvorišča) pevsko-gledališki večer s tem-le sporedom: 1. A. Nedved: „Oblakom“, mešan zbor. 2. I. S. Bach: „Air“, za violino solo s spremljevanjem kvarteta. 3. A. Foerster: „Naše gore“, mešan zbor. 4. Predgovor k igri (spisal dr. Jos. Debevec, predava osmočolec Pavle Miklavčič) 5. Revizor. Komedija v petih dejanjih. Spisal N. V. Gogolj, poslovenil Ivan Vesel. — Med posameznimi dejanji igra iz posebne prijaznosti p. n. orkester „Sloga“. — Vstopnina: Sedeži I, II in III. vrste po 1 K, ostali sedeži po 50 v, stojišča po 30 v. — Vstopnice se dobivajo dne 22. aprila dopoldne od 10. — 12. uri pri šolskem slugu g. A. Vertovšku in zvečer pri blagajni. — Garderoba je v sobi na desno od glavnega vhoda. — Ker je čisti dobiček prireditve namenjen „Dijaški kuhinji“ in „Gimnazijski podporni za logi“, (ki nabavlja ravnim dijakom obleko, obutalo in prispeva za učila in stanarino), se ne stavi velikodušnim prepričilom nikake meje. Vsak posetnik prireditve in prijatelj mladine dobrodošel!

— **Poroči** se je g. med. in phil. dr. Alfred Šerko iz Cerknice z gđ. Julijo Krajo iz Grahovega Čestitamo.

— **Podaljšanje vodovoda v Radovljici.** Mestni zastop je vzprejel enoglasno projekt za podaljšanje radovljiskega vodovoda, toda le proti gotovemu jamstvu, da se vsakokratna za mesto potrebna množina vode radi podaljšanja nič ne zmanjša. — Po daljšanju je proračunljeno na 81.000 K, in sicer za Hraše Studenčice 25.000 K, za Predtrg 12.000 in za Ljubno 44.000 K.

— **Kaj je s poštno-avtomobilsko zvezo** med Krškimi in Novim mestom? Ljudstvo se je že veselilo, da se ta projekt vendarle uresniči, toda vse kaže, da bo stvar zopet saspala, kakor zaspae vse take stvari, ki pomenjajo zdrav napredek. Naj bi se merodajni krogi le enkrat za poskušnjo peljali iz Novega mesta v tistem polmilenem in razbitem vozu, ki je zdaj v rabi, prepričani smo, da bi bil potem nemudoma vpeljan avtomobil. To ni več vožnja, ampak trpljenje v vohah!

— **Razpisano** je mesto pisarniškega pomočnika uradnika pri okrajnem sodišču v Krškem. Prošnje takoj — nastop 1. majnika.

— **Cigani na Delenjakem** imajo slasti v novomeškem okraju zopet svoj pravi eldorado. Človek se ne sme prikasati na plano, kajti precej ga obkoli tropa napol narih, nadležnih ciganov, ki mu ne dajo prej miru, da se jim je odkupil s kakim darom. In več kdo da, več hočejo

imeti. Po vrhu pa kradejo kakor srake in delajo škodo v gozdu in na polju. Ali ni postave, da bi se prisililo te postopaje delati, ko vendar delavcev povsod primanjkuje?

— **Iz Belokrajne.** Malokatera pokrajina je take osamljena in pozabljena, kakor ona od Gorjancev do Kolpe. Le sem pa tam se sliši kakšen klic po boljših razmerah, toda vedno zastoj „S. L. S.“, ki ima sedaj vodstvo dežele v rokah, je tudi na te svoje dolgoletne zveste pristaje posabila in ni čudno, da se je začelo ljudstvo prebujati. V zadnjem času je zopet bilo izdelanih več načrtov za vodovode, toda uboga Belokrajna je zopet izpuščena, dasiravno bi bila najbolj potrebna. Ljudstvo trpi tu mnogo radi pomanjkanju vode, kajti skoraj v celi Belokrajni je prisiljen ljudstvo piti samo kapnico, ki po več tednov leži v velikih posodah, tako da je vse polno različne golazni v taki vodi. Kadar je pa velika suša, morajo hoditi po več ur daleč, da dobio vode saj za živino. In to ni samo v eni vasi. take razmere so v celi Belokrajni, le nekaj vasio je tako srečnih, da imajo majhne studence. Malokateri bode to verjel, toda kdor hoče videti te žalostne razmere, se lahko vsak trenotek sam prepriča; seveda naši kmetski poslanci nimajo tu oči, kakor nimajo nič sroa za ljudstvo. Ravno tako žalostne razmere vladajo glede cest. Same obljube — dejanj ni nikjer. Prav tako se nam godi tudi z železnico in čas bi že bil, da se enkrat ta zadeva reši, ter se da tako ljudstvu saj upanje v boljše bodočnost.

— **Iz Hrastnika** se nam poroča: Ves up je šel po vodi hrastniškim Nemcem glede sulferajnske šole, le tolažba jim je še ostala, tako sladka tolažba. Saj bodo v dveh letih zopet občinske volitve in takrat „obdržijo“ Nemci prvi razred, drugega zavzemajo soc. demokratje, večina bo in sulferajnska šola bo romala v občinsko oskrb. Preljubi Nemci, le tolažite se, veliko naše črne vode bo še poteklo v Savo, predno se to zgodi in marsikak grob bo še izginil iz sulferajnske kase med — hrastniške Slovence. Hvala vam, hvala!

— **Županska kriza v Celju.** Pri zadnji seji mestnega občinskega odbora v Celju imeli so volitev župana. Izbran je bil spet dr. pl. Jabornegg. A ta izjavi, da izvolitev sprejme le pod tem pogojem, ako podžupanstvo obdrži dr. Jurij Jesenko. Toda ta je to odločno odklonil radi „Amtsüberbürdung“. Vsled tega bodo morali Celjani voliti znova župana. Prišlo je torej tako, kakor smo že pisali v svojem listu.

— **Šola v Središču.** Piše se nam iz Središča: Cenjeni gospod urednik! Vi si mogoče mislite, da je pri nas vse v najlepšem redu ali motite se grozno. Poglejmo samo v naše šolske razmere. To smelo trdim, je že več kakor škandal, kar se godi. Pred več kot mesecem dni je zbolela ena gđ. učiteljica in od takrat se poučuje na naši narodni školi tako nerodno, da bodo otroci še tisto pozabili, kar so se prvega pol leta naučili. Nič bi ne rekli, ako bi vsaj kaj upanja imeli, da pride red v šolo. Ali žalibog, iz gotovega vira se ve, da je krajni šolski svet sklenil, da ostane pouk še nadalje tako, in to zakaj? Čulo se je, da je neki absolvirani učitelj in celo tukajšnji domačin kompetiral za to suplentsko mesto in dobil je na svoje začudenje — da ni sprejet, zakaj, to se ne ve, baje je vzrok osebno sovraštvo enega samega uda krajnega šolskega sveta. Ker pa tako poučevanje ne more in ne sme dalje obstati, prosijo se merodajni faktorji, da napravijo takoj zopet red na naši tako izborni slovenski školi, ker drugače bi bili primorani razmere tega osebnega sovraštva bolj natanko razvasniti. Kako pridemo do tega, da bi je naši otroci zaradi osebnih sovraštav nerodno poučevali in v vednosti šoaosti. Prosi se torej takojšnje odznanje, drugače smo primorani se na pišje inštaoce obrniti. — Več starišev šoloobveznih otrok.

— **Iz Brežic.** Občni zbor ženske in moške podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Brežicah vrši se v nedeljo, dne 25. t. m. popol. ob 3. uri v gostilniških prostorih g. Miška Jančič v Župelevoih. Po običnem zboru predava g. Ivan Prekoršek, potovalni učitelj družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. V svažju lepega vremena svira tudi sl. tamb. zbor Čitalnice v Brežicah. Rodoljube iz celega breškega okraja, posebno kmečko ljudstvo vabimo k obilni udeležbi.

— **Odbora obeh podružnic.** Požar je uničil posestniku J. Joštu iz okolice teharske skedenj in drvarnice, v katerih je bilo precej krme in velika zaloga drv. Škoda znaša nad 4000 K.

— **Slovenski šolski vrtec** so ustanovili v Ormožu. Deželni šol. svet je ustanovitev že odobril.

— **Pred celjskim poselnim sešidom** se je vršila obravnavo proti Antonu in Mibi Voduha tudi uboja v Jelcah pri Planini. Napadna sta

bila namreč od dveh fantov, ker je M. Vodeb iz dobre volje s samokresom streljal. Med pretepom je sadal Vodeb enemu napadalca tri tako močne udarce s polenom, da je ta na mestu obležal. Ker se je dokazalo, da sta bila napadana, je bil Anton Vodeb oproščen, M. Vodeb pa obsojen radi prekoračenja silobrana na 5 mesecev ječe.

Pri sežiganju plevla na potrebnih njivah in travnikih je treba paziti. Posestnik Vrečko pri Jurkloštru je zažgal s travnika nagrabljen mah in plevel, pustil pri ognju 7letno hčerko in nadaljeval delo. Otroku se je vnela obleka ter mu prizadela, vključno takojšnji pomoči take opekline, da je okrevanje dvomljivo.

Razne hazardne igre so se v zadnjem času močno razširile po Gorici, sosebno med blaženimi Lahoni. 7 igralcev je že zasačila policija in jih naznanila sodišču.

Kobilice na Krasu. Z gorkimi dnevi vred so se pojavile na Krasu zopet v ogromnem številu kobilice. Temu vzrok je precejšnja lanska zanikrost v pokončevanju kobilic, predno so napravile zalege. — Ako se kmetovalci resno ne potrudijo, jim preti še vse večja škoda kot lanske leto.

Slovesen izlet na Gregorčičev grob napravijo Tržaški Slovenci dne 30. majnika.

Nemška banka v Trstu. Osrdenja banka nemških hranilnic in Pragi ustanovljena v Trstu svojo podružnico. — To je prva čistokrvna nemška denarna lastavica v Jadranu — Slovanski denarni zavodi v Trstu in po Primorskem nameravajo nastopiti odločno proti prodiranju nemške glavnice na slovensko Primorje.

Napadni podatki o prejšnjih službah so zadostni povod za odpuščenje. Neka prodajalca v Trstu je tožila gospodinja na odškodnino 100 kron, ker ji je odpovedal službo in jo takoj odpuštil. Zvedel je namreč, da zadnjega pol leta ni bila pri materi, kot je rekla, marveč je trilateral menjala službo. — Dekle je pri sodnji to pripoznalo opravičuje se da bi v slučaju priznanja sploh ne dobila nobene službe. Sodišče je njeno tožbo zavrnilo opiraje se na razloge, da uslužbenec s tem, da mu vedoma zataji kje je preje služil, gospodinja goljufa, in je ta opravičen ga takoj odpuštili.

Nemadno preiskavo zakonitih gostiln in prenočišč je napravila v soboto tržaška policija ter zaprla pri tej priliki 35 oseb radi prepovedanega orožja, 21 oseb pa radi vlačugarstva, ki so se skrivali po skritih kotih in hlevih.

V Opatiji je bilo 14. t. m. 3463 tujih gostov.

Poljski župan dr. Stanich je javil baje svoj odstop. O vzroku se širijo najrazličnejše govorice, ki napravijo, če so resnične, velika presečenja.

Bogat ribji lov. Dalmatinski ribiči iz Jelse, Vrboše in Starega Grada so imeli 11. in 12. t. m. izredno srečo, ter nalovili okrog 3000 baril rib, katere tehta približno 130 000 kg.

Cestno električno železnico v Rehi podajajo, kakor je sklenil reški občinski svet do avstrijske meje.

Razstava za damsko modo v Londonu. Od 27. junija do 3. julija 1909 se vrši v London Royal Horticultural Hall razstava za damsko modo.

Hroščovo leto. Ta drevesni škodljivec se nam zopet letos obeta. Po ljubljanski okolici so se že začeli hrošči pojavljati, dasiravno je še prav malo zelenje, ki jim gre posebno v slast. Hujše je to na Dolenskem po Krški ravnini, kjer so črnejše in hrube že v najlepšem cvetju in tudi drugo drevje pridno brsti. Majnikov hrošč je najhujši kvarljivec sadnega in gozdnega drevja in njegovi ogrozi pokončavajo cela polja in uničijo poljske prideleke. Škoda je naravnost velika, ker nastopa v tako silnih množinah. Najbolje je vsako jutro sadno drev. otresti, ker so takrat hrošči precej okorni vsled hladnih noči; hrošči se potem lahko uničijo, čemer rade kokoši pomagajo. V primerih množinah se dajejo tudi prašičem ker pospešuje prebavljanje.

Prvi „Kinematograf Pathé“ pred „Edison“ na Dunajski cesti nasproti kavarni „Evropa“ imas od srede 21. aprila do petka 23. aprila 1909 sledeči spored: Neobičajno odpušanje. (Komično.) Arabski romarji. (Naravnost posnetek.) Priloge komandirja. (Komično.) Klavski mojster iz Mendona. (Drama v 37. slikah.) Počepi pes. (Komično.)

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 4. do 10. aprila 1909. Število novorojencev 16 (= 20 80/100), mrtvorojencev 1, umrlih 34 (= 44 20/100), med njimi so umrli za škrlatno 2, za jetiko 6 (2 tujca), vsled mrtvouda 2, vsled nezgode 2, za različnimi boleznimi 22. Med njimi je bilo tujcev 10 (= 29 41/100), iz zavodov 16 (= 47 06/100). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli in umrli: za ošpicami 21, za škrlatno 9

(3 pripeljana iz okolice v deželno, omaroma otroško bolnico), na vratio 1, za umor 1 oseba.

Kratko preostalo sta danes uki-vala prisiljenca Oliver Mancin in Peter Lušin. Pobegnula sta bila od dela na Elizabetni cesti ter krenila čez Grad, potem pa na Prule. Ko prideta do Marjinih toplic, sta bila s njima že pasnik in stražnik, ki sta ju prišla, aretovala in zopet izročila v hišo pokore.

Nesreča. Včeraj je v Lussah padel z voza delavec Andrej Zajc ter si dvakrat zlomil desno nogo in sicer pod členkom in nad kolenom. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Z nožem zabodel. V ponedeljek popoldne sta se na klavnici sprla mesarska pomočnika Jozef Kristan in Fran Bogataj. Med prepričkom sta si skočila v lase ter je Kristan vrgel Bogataja na tla. To je sadnjega tako razjarilo, da je zgrabil za nož in zabodel svojega nasprotnika v desno stegno. Kristana so prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico, Bogataja pa je policija aretovala in izročila sodišču.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 62 Slovencev in 40 Hrvatov. Včeraj popoldne se je pripeljalo semkaj s posebnim vlakom 600 laških zidarjev in dinarjev. V Ljubljani jih je izstopilo 150, drugi so se pa odpeljali v Budimpešto in na Dunaj. — V Hrb je šlo 99 Hrvatov.

Izgubljeno in najdeno. Posestnik g. Anton Pezdur je izgubil črn beležnik, v katerem je imel barkovec za 20 K. — Šolska učenka Marija Gobčeva je izgubila dva bankovca po 20 K. — Postreščekova žena Karolina Korošcova je izgubila zeleno usnjato denarnico, v kateri je imela 4 K denarja. — Trgovski sodnik g. Franc Zajc je izgubil zlat prstan z višnjevim kamnom, vreden 17 K. — Kuharica Rozalija Župan je našla zavitek z obleko. Lastnik ga dobi v Vegovih ulicah št. 6.

Uradne vesti. Javna dražba zemljišča vlož. št. 584 k. o. Moravče, obstoječega iz hiše in gospodarskega poslopja z nekaj njivami, travniki, gozdi in vinogradi se vrši 17. rožnika ob 9. uri dop. pri okr. sodišču v Litiji. Določena vrednost znaša 3678 K, najmanjši ponudka pa 2452 kron.

Drobne novice.

Tudi Avstrija zgradi »dreadnought«. Uprava vojne mornarice je sklenila, zgraditi 4 »dreadnought« (ogromne oklopnice). Kredit za te oklopnice bo zahtevala že v prihodnjem delegacijskem zasedanju. Vsaka izmed teh oklopnice bo stala 55 milijonov kron, torej vse štiri skupaj 220 milijonov kron. Koliko bi se dalo s to ogromno vsoto storiti za prosveto! — Proces Harden-Moltke. Včeraj se je pričel v Berlinu drugi proces Harden-Moltke. Pri procesu je bila javnost izključena. Sodišče je obsodilo Hardena na globo 600 mark, ker je Moltkeju očital homoseksualnost.

Triglava v nevarnosti. Pri Bizerti je ponesrečil avstrijski parnik »Triglava«, ki je priplul iz Gruza v Dalmacijo. Več parnikov se trudi, »Triglava« rešiti, da bi se ne potopil. — Požar v Carigradu? Na Dunaj poročajo iz Carigrada, da je v mestu izbruhnil požar in da je od večerj popoldne vse mesto v plamenu.

Česka zveza vrtnarjev »Jednota« v Pragi je odrekla udeležbo sadne razstave vrtnarjev na Dunaju v jeseni 1. 1910 ter priredi svojo deželno sadno razstavo v Pragi pod protektoratom mesta Prage.

8 milijonov za dobrodelne namene je zapustil zasebnik M. Engel na Dunaju. — Največ je dobila tamnošnja judovska županija. — Zupustil je hčer, ki pa ima sama že milijonsko premoženje.

Česka srednja šola na Dunaju. Dunajski češki zastopniki so sklenili, da ustanove zadnji čas v šolskem letu 1910/1911 češko srednjo šolo.

Družbo ponarejalcev vina so izsledili v Budimpešti. Imeli so v najemu skrito veliko klet, kjer so napravili dnevno 50—60 hl vina.

Zadnji nemški ulični napisi v Lvonu. Russische Gasse odpravijo na predlog občinsk. svetnika Włodzimierskega ter ga nameste z Ruska ulica.

Podmorsko brzojavno zvezo med Evropo in Argentino namerava napraviti neka ameriška brzojavna združba v Buenos-Ayres.

V Reggio di Calabria so čutili 19. t. m. v jutru močne potresne sunke in podzemeljsko bobnenje.

Ponesrečeni zrakoplovec. Zrakoplov »Daily Chronicle«, ki je odplul na veliki pondeljek iz Londona, so dobili ribiči ob francoski obali. Zrakoplovec Bellamy je utonil.

Bosanska deputacija je došla 21. t. m. v Petrograd, kjer prireja v vseh slovanskih društvi predavanja.

Deputacija hoče ruske kroge prepričati, da aneksija Bosne in Hercegovine ni le velika škoda za Srbijo, marveč tudi hud udarec za Rusijo in Anglijo, ker se s tem Nemčija ojači.

Med vožnjo čez Donavo se je preobrnil in potopil čoln, v katerem je bil Ruso, trgovec iz Zemuna s tremi spremljevalci. Rešitev je bila vsled prevelike oddaljenosti in hudega toka nemogoča.

Kraljica vdova Natalija namerava sezidati svojemu sinu Aleksandru spominsko kapelo. — Delo prevzame nek francoski inženjer, ki je napravil tudi načrt in vložil prošnjo za dovoljenje na belgrajski magistrat. Proračun znaša 200.000 frankov.

Strelna je ubila v Suhemdolu na Hrvatskem 2 kmeta, katera sta iskala zavetje pred dežjem pod nekim visokim drevesom.

Car Nikolaj je vsprejel japonskega princa Kuniya in njegovo spremstvo, ter mu podelil red sv. Andreja.

Ameriška eskadra, ki bo imela meseca majnika pomorske vaje v Sredozemskem morju obišče ob tej priliki tudi Trst in Reko.

Telefonska in brzojavna poročila.

Verske disputacije.

Lvon, 21. aprila. Lvovski grško-katoliški nadškof grof Andrej Ščep-tickij je pozval rusko pravoslavno duhovščino na verske disputacije na Velehrad na Moravskem, kjer sta baje pokopana sv. brata Ciril in Metod. Referati za te disputacije se smejo prijaviti samo v latinskem ali ruskem jeziku.

Opustitev utrd v carstvu Poljskem.

Varšava, 21. aprila. Ruska vlada je baje sklenila opustiti vse dosedanje utrdbe v carstvu Poljskem, češ da nimajo pravega pomena vzpričo še nerešenih poljsko-ruskih odnosov. Temu nasproti pa se imajo povečati utrdbe v Brgešu in Kovelu. Za ti dve trdnjavi se bo porabila vsota 14 milijonov rubljev.

Slovanski kongres v Petrogradu.

Petrograd, 21. aprila. Na kongresu društev, ki zastopajo slovansko idejo, so navzoči zastopniki vseh ruskih političnih strank od delavske skupine pa do skrajne desnice. Naj-aktualnejša razprava se tiče poljskega vprašanja, o katerem vladajo med delegati najraznovrstnejši nazori. Večina delegatov se zavzema za rešitev rusko-poljskega spora. Včeraj se je pričela debata o temi »Nemčija in slovanstvo«. Vsi govorniki so obširno razpravljali o nemškem »Drangu nach Osten« ter označevali pangermanizem za največjo nevarnost za slovanstvo.

Turški ministrski s. et.

Carigrad 21. aprila. Ministrski svet je imel včeraj sejo, ki je trajala 10 ur. Na seji se je razpravljalo o mladoturški akciji in o vstaji v Anatoliji. Ministrski svet je v reprezentativni zvezi z mladoturško armado v Catalci. Štirje ministri so izjavili, da so vse vstave odstopu sultana neresnične. Mladoturški komite še sploh ni stavil nobene zahteve, ki bi merila na to, da bi se sultan moral odpovedati prestolu.

Sestra Enverbeja sretirana Berlin, 21. aprila. Iz Solna javljajo, da so Mladoturki dali aretirati sestro Enverbeja, ker je razširjala reakcijske letake.

Priznanje Bolgarije za neodvisno kraljevino.

London 21. aprila. Anglija je obvestila bolgarsko vlado, da priznava neodvisno bolgarsko kraljevstvo. Diplomatsko agentstvo angleško v Sofiji bo spremenjeno v poslanstvo. Istočasno, kakor Anglija, bosta priznali neodvisnost Bolgarske tudi Rusija in Francija.

Sofija 21. aprila. Bolgarska vlada je obvestila diplomatske agente voselel v Sofiji, da se je med Bolgarsko in Turčijo dosegel popoln sporazum in da je tozadevni protokol že podpisan.

Car Nikolaj čestita Bolgarski.

Petrograd, 21. aprila. Car Nikolaj je poslal bolgarskemu kralju Ferdinandu tole brzojavno čestitko: S čustvi največjega zadoščenja pozdravljam Vaše veličanstvo in narod bolgarski v trenutku priznanja neodvisnosti Bolgarske, ki je toli draga mojemu srcu in srou vsega ruskega naroda. Bog blagoslovi Vašo hišo in Vaš narod in mu dai srečno bodočnost in miren razvoj.

Car Nikolaj čestita Bolgarski.

Predstave ob delavnikih: ob 4., 5., 6., 7. in 8. uri Ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopoldne in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne. Vsako soboto in sredo nov program Slike se dobivajo samo iz prve svetovne pariske tvornice Pathé Frères.

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. A. Šarc v Ljubljani v veseli družbi na Sv. Katarini K 2 za fantovsko pesem. — V veseli družbi na pošti v Dobu bilo nabranih K 178 — Skupaj 378. Srčna hvala!

Narodovo zdravilo. Iako se sme imenovati bolestiti utešujoče, mišice in živce krepijo, kot mazilo dobro znano »Mollovo francosko žganje in sol«, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici K 1-90. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov prepart, zaznamovan z carstveno znamko in podpisom 9 8-4

Izvid g. prof. Glaxa, c. kr. vlad. svetn. zdravilnik. zdravnik v Opatiji. G. J. Serravallo v Trstu.

Rad Vam potrdim, da »Serravallovo kina vino z železom« pogosto priporočam ob slabotnostih in sem s tem zlasti pri prav starih ljudeh dosegel zvišanje elasti in okrepitev. V Opatiji, 3. oktobra 1906.

Prof. Glax.

Priporočamo našim rodbinam kolinsko cikorijo.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljša priznana Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepčuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las. 1 steklenica z navodom 1 krono. Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani Rastljava cesta št. 1. poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubil. mostu. 19-15

POZOR! Odprite oči

kadar kupujete »Kunero!«, da vam ne penudijo v podobnem ovojnem traku zavite rastlinske masti. — Ime

Kunero!

Je razvidno na vsakem ovojnem traku.

POZOR!

Žitne cene v Budimpešti.

Das 21. aprila 1909.

Formin. Pšenica za april 1909 za 50 kg K 14 06 Pšenica za oktober 1909 za 50 kg K 11 72 Rž za april za 50 kg K 9 75 Koruza za maj za 50 kg K 7 52 Oves za april za 50 kg K 8 78

Effektiv. Mirneje.

Meteorološko poročilo.

Vilma nad morjem 300-2. Srednji vršni tlak 736-0 mm.

april	čas opazovanja	stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
20.	9. zv.	733-4	15-7	sr. zhihod oblačno	
21.	7. zv.	735-4	10-2	sl. svzhod jasno	
	2. pop.	783-3	19-5	sr. jvzhod del obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 15-1, norm. 10-6. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Prvi

Kinematograf Pathé prei »EDISON« Dunajska cesta, nasproti kavarni »Evropa«.

Zahvala.

1582

Za dokaze odkritostnega sočutja, ki so nam došli povodom smrti našega predragega sina, oz. brata gosp.

Janko Breznika

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Osobito se zahvaljujemo vsem udeležnikom pogrebne spreveda, zlasti pa I. slov. pevskemu društvu »Liri« za tolažilno petje ob hiši, cerkvi in grobu, ter slav. »Narodni čitalnici« za zadnje spremstvo.

Kamnik, 19. aprila 1909.

Žalujoča rodbina Breznik.

Stanovanje

z 2 sobama in pritliklinami lide mirna stranka brez otrok za avgustov termin. — Poudbe pod »E. N.« poste restante Ljubljana. 1579-1

Pojasnilo.

Z ozirom na najino svarilo v »Slov. Narodu« št. 79. in 80. z dne 8. in 9. t. m. izjavljava, da to svarilo ne velja za člane moje rodevine.

V Ljubljani, 21. aprila 1909.

1593-1

L. in M. Widmayer.

Kavarna

s skoro novim pohištvo v Novem mestu na najboljšem prostoru, sredi mesta, se odda s 1. junijem t. l. Več pove lastnik Jakob Pavlič v Novem mestu. Zglasiti se je zadiji čas do 15. maja. 1513-1

Proda se takoj po prav nizki ceni sobna in kuhinjska oprava

Poižve se v Dalmatinovih ulicah št. 5, pritličje, levo. 1580-1

Sprejem v svojo pisarno

žensko pisarniško moč

veščo pisanja na stroju in stenografije — s 1. majem 1909. Plača po dogovoru.

DR. FRAN NOVAK

odvetnik v Ljubljani. 1592 1

Več dobrih 1588-1

krojašk. pomočnikov

sprejme v trajno delo Jos. Rojina. Ravnotam se sprejme

vajenec.

Večja manufakturna trgovina v Ljubljani sprejme takoj 1 dobro vpeljanega

potnika

in 1 detajlista.

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 1483-2

Pozor! Berite! Ženitna ponudba.

Mlad, priden, 24 let star narodni trgovec z dobro urejeno trgovino mešanega blaga v prijaznem trgu, se želi v surho ženitve seznaniti s pridno in vestno gospodično v starosti 18-20 let z nekaj tisoč premoženja

Le na resne ponudbe (s sliko) se ozira. Prednost imajo gospodične narodnega mišljenja z veseljem do trgovine. 1583-1

Ponudbe je poslati na upravništvo »Slov. Naroda« pod »U slogi je moč«. — Tajnost zjamčena.

Cene prostorom:

I. prostor 60 vin., II. prostor 40 vin.: I. prostor otroci 40 vin., II. prostor otroci in vojak do narednika 20 vin.

Vsak četrtek in soboto

od 3. do 6. ure predstave za učence po snižani ceni. I. prostor 30 vin. II. prostor 10 vin. 1587

Šivilje se sprejmejo

pri 1546-2
T. Pogačnik
Fred Škofje št. 31.

V prijaznem kraju na **Dolenjskem** kjer se nahaja več žag in mlinov in je na razpolago še vedno močna vodna sila, torej kraj ima gotovo lepo prihodnost, **se odda v najem**

trgovina

z mešanim blagom vsled lastnikovega odpotovanja. Zaloge je prevzeti od K 8000—10000. Letni promet (skupilo) **K 30000—35000**. Zaloge je kurantna. Pri prevzetju se zahteva tretjina zneska takoj, ostale po dogovoru v obrokih. 1561-2
Naslov se izve v uprav. „Sl. N.“

Priporoča se 817 18
hotel „pri Maliču“
(nasproti glavni pošti).
Lepe sobe za tujce
od 1 K 20 h naprej.
Odda se tudi
več mesečnih sob
po nizki ceni.

Labodje milo

(Schichtovo gosto kalijevo milo)

III 1510-10

Čudovito je skoraj

kaj **labodje milo** (Schichtovo gosto kalijevo milo) vse zmore: pere in desinčira v mrzli vodi, zabrani skrčenje in puljenje nitk volnatega blaga, se niti najmanj ne loti čipk ali najnežnejših tkanin in ima vendar nedosežno snažilno moč. Daje najlepše belo perilo.

Tople in lužne kopeli kopališče Stubica na Hrvaškem.

Postaja Zabok in postajališče Zagorjanske železnice Kopališče Stubica.
Sezija od 1. maja do 30. oktobra.
Topli vrelci 53° C toplete in lužne kopeli so pripravne posebno za zdravljenje protina, revmatizma, ischias, dalje ženskih bolezni, kroničnih katarjev, eksudatov, živčnih bolezni, kožnih bolezni, prebolelosti. Najboljša poraba vrelskega mahovja, enakega onemu v Francovih varih. Kopališki zdravnik. Zdraviliška godba. Prekrasen gozdni park, najlepša okolica. Najcenejša brezkonkurenčna prav dobra prehrana in stanovanje.
RADIOAKTIVITETA.
Soba od K 1— naprej. Pojasnila in prospekte daje **Kopališka uprava kopališča Stubica na Hrvaškem.** Pošta Zabok. Brzjavna postaja Stubica. Postaja za interurbani telefon. 1510-1

VABILO

na

letni občni zbor

Savinske posojilnice v Žalcu

registrirane zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši

dne 30. aprila 1909. leta ob 3. uri popoldne

v združni pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo ravnateljstva in nadzorstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobrenje letnega računa.
4. Razdelitev čistega dobička za leto 1908.
5. Volitev novega odbora in nadzorstva.
6. Razni predlogi in nasveti.

Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, skliče se na 4. uri popoldne istega dne drugi občni zbor s zgornjim dnevnim redom, kateri je pa sklepčen brez ozira na število navzočih.

Nadčelstvo.

Oklic.
Daje se na javno znanje, da se name-ravata poročiti
1. kovač **Grill Evas**, stanujoč v Habinghorstu, Friedrichstrasse št. 6, sin kmetovalca Ivana Kvassa in njegove žene Tere-zije roj. Erklavce, oba stanujoča v Studu, obč. Domžale, okr. glavarstvo Kamnik in
2. samska **Franciška Beme**, brez po-klica, stanujoča v Habinghorstu, Friedrichstr. št. 6, hči ml. narja Elija Beno in njegove žene Franciške rojene Germovnik, oba stanujoča v Studu, obč. Domžale.
Objaviti se ima ta oklic in občini Habinghorst in v „Slov. Narodu“, izhajajočem v Ljubljani.
Morebitni na zakonske zadržke se opi-rajajoči ugovori naj se pri podpisnem prija-vijo v teku dveh tednov.
Rauxel, (Westfalen) Nemčija, 14. aprila 1909.
Poročni uradnik
kr. poročnega urada Rauxel:
V zastopstvu 1573
Kröger s. r.

Ugoden nakup ostankov
40 metrov cečila, barhenta, flanele, ovala itd. lepo razdeljenih v kose od 1 do 8 metrov pošilja po povzetju
za 18 kron
vrlo znana izvozna trgovina
V. J. Havliček a brata
v Podčrbrdih.
Naročite takoj
Priporočilo 852-9
Vaše blagorodje!
Vašo cenjeno pošiljatev smo ob-držali z največjo zadovoljnostjo, ho-čemo ostati še nadalje Vaši odjemalci in priporočati Vašo cenjeno firmo svojim znancem. J. V.
Frydek, 14. januarja 1908.

Stanovanje
s 2 ali 3 sobami v novejši hiši s soludno lego in 1 nemebljena soba se odda za mesec maj.
Ponudbe na upravnistvo „Slov. Naroda“ pod „Luo“.
1563-2

Pristni 1575 2
panama klobuk
K 10— in višje.
Velika izbira v najnovejši obliki do najfinije kakovosti, kakor tudi vsakovrstnih slamenikov za gospode, dečke in otroke.
D. Bernatović
Ljubljana Mestni trg št. 5.

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov.

Izposojevanje koles

prejem koles za emajliranje, poniklanje ter popravila
solidno in ceno. 1590 1

Karel Čamernik
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

Naznanilo.
Vsled dolgotrajne bolezni sem bil primoran skoro popolnoma opustiti svojo
krojaško obrt.
Sedaj naznanjam p. v. naročni-kom in drugim, da sem toliko okre-val, da **zopet sprejemam** vse v to stroko spadajoča dela. Ker izdelujem vsa dela po prav ugodnih cenah in ker je moje delo priznано povsem prav dobro, se priporočam za obila naročila z odličnim spoštovanjem
Josip Rščin
krojaški mojster 1549-3
v Ljubljani, Vegove ulice št. 12.

Sprejme se pomočnik vajenec.
in
Hotel „ILIRIJA“
Ljubljana, Kolodvorske ulice 22.
Priporoča svojo 1415-10
restavracijo in izvrstno kuhinjo.
Abonement na hrano
po najnižjih cenah.
Vinotoč:
Namizni cviček, cviček (iz Gadove peči), beli cviček (od Sv. Duha), belo vipavsko, črno istrsko, go-riški rizling, vodico, zavriško, to-ran, Del-Portugalec, refaško, Ver-month.

Čez ulico pri litru za 8 vin. ceneje.
Vedno sveže pivo iz delniških pivovaren Žalec-Laški trg in pizemske pive.
Udobno urejene elegantne sobe za tujce.
Pozor! Pozor!
V kratkem se otvori na novograjenog
kegljišče!
Za obilen obisk se priporoča
Telefon št. 103. **M. Novak.**

Stanovanje išče
mladna stranka brez otrok za avgustov termis s tremi sobami, kuhinjo, sobo za služkinjo in drugimi navadnimi pritliklinami.
Ponudbe pod šifro „M.“ na uprav-nistvo „Slov. Naroda“.
1573-2

Dobro ideča
trgovina
z mešanim blagom
se pod ugodnimi pogoji odda v najem. Trgovina obstoji že nad 40 let in je poznana daleč naokrog. Moralno bi se realizirati vse v trgovini se nahaja-joče blago, za kar bi bilo treba kakih 6000 kron. 1579-2
Naslov pove iz prijaznosti uprav. „Slov. Naroda“.

Cakes (angl. biškoti.)
Kvaliteta Consum:
Brutto 5 kg okoli 1200 kosov K 5 50, na drobno 3 kosi 2 vin., torej zaslužka okoli 45%.
Kvaliteta Mixed:
Brutto 5 kg okoli 2000 kosov K 6— na drobno 5 kosov za 2 vin., torej zaslužka okoli 40%.
Pivne prestice (slane):
Brutto 5 kg okoli 1150 kosov K 8—, na drobno 2 kosa za 2 vin., torej za služka okoli 45%. 1540-2
Kakovost kakor najfinije angleške znamke. Drži se več let. Razpošilja po povzetju, to-poštnina in zavojnina zastoj.
Parna tvornica za biškote, medene ko-lache in sladkornine
S. GURGUL
dvorni dobavitelj v JAROSLAVU.

Med. et phil.

dr. Alfred Šerko

Julija Krajc

sta stopila v sveti zakon.

Cerknica Grahovo
dne 21. aprila 1909.

Modni salon
M. Sedej-Strnad
priporoča oenjenim damam veliko izbiro
klobukov
najfinejše izvršbe. 1403-5

3. kr. avstrijske državne železnice.
Izvleček iz voznega reda.
Veljaven od 1. oktobra 1908 leta.
Prihod in Ljubljano (juž. žel.):
7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorica, A. B., Žittrst, c. kr. dr. žel., Beljak čez Podrožico, Celovec, Praga.
7-07 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
9-26 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.
1-28 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak juž. žel., Gorica dr. žel., Trst dr. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec.
1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak juž. žel., Gorica dr. žel., Trst dr. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.
7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
7-28 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.
9-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorica dr. žel., Trst dr. žel., Beljak, (čez Podrožico).
Prihod in Ljubljano dr. železnice:
7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamniku.
9-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamniku.
7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamniku.
10-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamniku. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)
C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Stalna stranka brez otrok 1550
za 1. avgust, 1. september ali 1. okto-ber t. l.
stanovanje
s 3 sobami, poselsko sobo, kopelnic, verando ali rabo vrta.
Naslov pove upravnistvo „Slo-venaškega Naroda“.
1555-3

Prva češka tvornica reklamnih trakov
S. Čamperlik,
Praga VIII.
Najcenejše vezanje in najkoristnejša reklama. 4457 21
Ceneje nego motvoz.

Umetni mlin
z vsemi v mlinarsko stroko spadajo-čimi obrtmi, trgovino z žitom, go-stilničarsko koncesijo s točenjem žganja in prodajo tobaka se vsled rodbinskih razmer takoj prodaja ali da v najem. K mlinu, ki leži v Podčrbrdih pri Ptujski gori ob cesti Ptuj-Rogatec, Hrvaško in Polj-čane ob Poljskavi, od Ptuja od-daljen 1 uro, od župnišča Sv. Lov-renc na Dr. p. in Ptujске gore po 5 minut, spada tudi vzoren vrst za zelenjavo ter nekaj orolov trav-nikov. Poslopja so novozidana in v najboljšem stanju.
Praša se naj pri lastnici **Joželi Vogrinc** v Podložu, pošta Ptujška gora na Štajerskem. 1664-2

Brloski pomočnik
popolnoma vešč v svoji stroki se
tlač. Oglašajo naj se samo sposobni
pomočniki. — Plača po dogovoru,
mesto stalno, starost 18—21 let.
Ivan Svetec
brivec in vlasuljar
Novo mesto. 1575-2

Absolvent
kake trgovske šole,
zmožen slovenskega in nemškega je-
zika v besedi in pismu, 1554-2
se sprejme takoj kot praktikant
pri večjem podjetju na deželi.
Ponudbe pod „praktikant“ naj
se pošljejo na upravnništvo tega lista.

Slovenci! Kupujte in zahtevajte po vseh
trgovinah edinole **Ivan Kebrovo**

najboljše čistilo za čevlje in usnje à 24 vin.
2551 v prid družbi sv. Cirila in Metoda. 36

Vodovodi inženir-hidrotekt 653 11
Konrad Sachnik, Ljubljana
kunalizacije, kopališke naprave
Beethovenove ulice šte. 4. Brzjavi: Sachnik-Ljubljana.

Projekti in izvršitev pri domači
specialni tvrdki
(tehn. zved. mnenja ob poveritvi
gradbe zastoj).

Sprejema zavarovanja „Slovenskega živ-
ljenja“ po najraznovrstnejših kombinacijah
pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena
druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno
zavarovanje na doživljenje in smrt s
manjšajočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let
pravico do dividende.

„SLAVIJA“ 12-5
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fondi: 41,336.041-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814.430-97 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
s vseslovensko-narodno upravo.
Vsi polniki dajejo:
Generalni zastop v Ljubljani, Ugar pisarne so v lastni bančni hiši
v Gosposkih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti
požarnim škodam po najnižjih cenah
škoda ocenjuje takoj in najkrajše.
Uživa najboljše sloves, koder posluša.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatke
podpore v narodne in občinske namene.

Slovenska tvrdka čevljev
domačega in tvorniškega izdelka
MATEJ OBLAK
čevljarski mojster
Kongresni trg šte. 6 v Ljubljani
se slavnemu občinstvu priporoča.
Po meri naročena dela se najsolidneje izvršujejo
v lastni delavnici.

Proda se prav cene dobro ohranjen
avtomobil
s 4 sedeži.
Več pove **Levko Sebenik v Sp.**
Šiški. 1437 10

368 17 **Vsa**
parketska dela
prevzema
ter tudi daje material
Josip Puh
Gradaške ulice št. 20,
Ljubljana.
Cenol Solidno!

Zelo važno za trgovce:
Kupujte le pri domačih slovenskih tvrdkah!
Cenjenim trgovcem v mestu in na deželi naznanjam, da sem poleg svoje
detaljne trgovine uvedel veliko dobro sortirano zalogo na deželo, in sicer
vse vrste papirnatih izdelkov, uradniške in šolske potrebščine, poseono
pa sem se založil z
galanterijskim in norimberškim blagom
ter drobnino.
Največja zaloga maslnih in trgovskih knjig.
Priporočam tudi posebno veliko zalogo reklamnih koledarjev za
leto 1910, opozarjam vsakega trgovca, da predno si jih naroči, naj si ogleda
mojo krasno kolekcijo, ki jo pošljem franco na ogled.
Ker mi je vsled ugodnih sklepov večjih množic blaga z največimi
tvornicami mogoče vsakemu postreči z nizko ceno, se priporočam za
cenjena naročila
FR. IGLIČ, Ljubljana, Mestni trg 11.
Na drobno in debelo!
Najbolji eksport in izdelovanje vseh vrst razglednic.

Št. 2970 V. 1584 1
Razglas
o glavnem naboru leta 1909.

Podpisani mestni magistrat naznanja.
1. Glavni nabor za deželno stolno mesto Ljubljano
se vrši letos 7., 8. in 10. maja v „Mestnem domu“ na
Cesarja Jožefa trgu, in sicer 7. maja za I. razred domačih in tujih,
8. maja za II. razred domačih in tujih, 10. maja za III. razred domačih in
tujih nabornikov, katerim se je dovolilo priti k naboru v Ljubljani.
Začetek vselej ob 8. dopoldne.
2. Nabornikom, odnosno tudi njihovim moškim sivojem, ki se pozovejo
k naboru je priti o pravem času treznim in snanim na nabiralnišče, ter
naj vložijo o pravem času potrebne dokaze, če se oglase za olajšavo:
a) kot kandidirajo duhovskega stanu, kot posvečeni duhovniki in kot na-
meščeni dušni pastirji (§ 31. voj. zak.);
b) kot podučitelji, učitelji in učiteljski kandidati (§ 32. voj. zak.);
c) kot posestniki podedovanih kmetij (§ 33. voj. zak.);
d) iz rodbinskih razmer (§ 34. voj. zak.);
e) enoletnega prostovoljstva (§§ 25.—29. voj. zak.).
3. Naborniki, ki žele olajšavo po §§ 31. do 34. voj. zak. in imajo tudi
pravico do olajšave enoletnega prostovoljstva, morejo se zgledati, ako bi se
jim odklonila prošnja za kako prej omenjenih olajšav za olajšavo enoletnega
prostovoljstva pri glavnem naboru.
4. Kdor zanemari naborno dolžnost ali v obče katero iz vojnega zakona
izvirajočih dolžnosti, se ne more izgovarjati, da mu ni bil znan ta razglas.

Mestni magistrat v Ljubljani
dne 9. aprila 1909.
Župan: Ivan Hribar.

Obrtno naznanilo.
Svojim cenjenim naročnikom in p. n. občinstvu s tem vljudno
naznanjam, da sem kupil že 36 let obstoječo obrt firme **Josip**
Stadler v Ljubljani in da jo bom ob osebnem vodstvu s
spretnimi kleparji in monterji
v hiši št. 9 na Starem trgu vodil kot podružnico.
Tam imam tudi veliko zalogo lakirane, emažirane in
pocinjene kuhinjske in hišne posode, kopelnih otroških
in sednih banj, tičnikov itd. itd. samo najboljše kakovosti
p. n. občinstvu v nakup po najnižjih cenah.
Priporočam se za izvrševanje vseh v svojo stroko spadajočih
del, torej stavbnih in galanterijskih kleparskih del, instal-
lacije vodovodov, uredbe kopeli, klozetov itd. pod polnim
jamstvom za popolnoma strogo solidno strokovnjsko izvršitev
po kolikor mogoče niskih cenah.
Naročila in popravila vseh vrst se sprejemajo in točno
izvršujejo v delavnici na Starem trgu št. 9 in v glavni obrto-
valnici v Slovenskih ulicah št. 3—10.
Tudi vseh vrst krite s eternitom (škriljem patent
Hatchek), naravnim škriljem, opoko, lesn'm cementom in
strojne lepene se sprejema v sušno solidno izvršitev.
Izlozna masa za osuševanje mokrih sidov.
Prosim ocnj. naročil p. n. občinstva. Zagotavljam vedno
strogo vestno postrežbo in znamenjam s odličnim spoštovanjem
Božidar Korn
kleparski in krovski mojster, obl. konc. vodovodni zavod
v Ljubljani.
Prostovoljno gratis in franke. Telefon št. 229.

Domač dober izdelek!
Srajce za gospode
bele in barvaste po nizkih cenah priporoča
Anton Šarc, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 8. 1586-1

Razpis. 1557-2
Za zgradbo
vodovoda
na vasi Gor. in Dol. Košana, Kal in Neverke, politični okraj Postojna
za 54 000 proračunjena dela in dobave se bodo oddala potom javne po-
nudbene obravnave.
Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali
plačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predlože do
8. maja t. l. ob 12. opoldne
Podpisnemu deželnemu odboru.
Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za 1 K, je „dopo-
sti“ zapečateni z nadpisom: „Ponudba za prevzeto gradbo vodovoda
Gor. in Dol. Košana, Kal in Neverke, polit. okraj Postojna.“
Ponudbi mora biti dodana izrečna izjava, da pripozna ponudnik
vse pogoje po vsej vsebini in da se jim po vsej vsebini brezpogojno
prikloni.
Razen tega je dobati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini
pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.
Deželni odbor si izrečno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede
na višino cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno
opravo.
Načrti, proračuni in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem
odboru ob navadnih uradnih urah
Deželni odbor kranjski
v Ljubljani, dne 17. aprila 1909

Ivan Jax in sin
v Ljubljani
Dunajska cesta št. 17
priporočata svoj bogato zalogo
voznih koles.
Šivalni stroji
za redbine in obrt
Brezplačni kurzi za vožnjo v hiši.
Pisalni stroji „ADLER“.

Ant. Bajec
naznanja sl. p. n. občinstvu, da se
356-17 nahaja njegova
vrtnarija
na Karlovski cesti št. 2,
cvetlični salon
pa pod Trančo.
Izdelovanje šepkov, vencev l. t. d.
Okusno delo in zmerno ceno.
Velika zaloga suhih vencev.
Zunanja naročila točno.

Johnov pralni stroj
„Vollidampf“
opere perilo bleščeče
belo
varuje perilo na doslej
nedosežen način
hrani čas, delo in denar
za več nego 75%.
Jamstvo: 150.000 komadov
predanih „Vollidampf“ in po-
stavev na preizkušnjo brez
rizika. 1834-4
Pozor pred ponaredbami!
Samo blagovna znamka
„Vollidampf“ je poročstvo
za pristnost!
Dobiva se po vseh trgovinah.
Kjer ni zastopstva, naj se
naroči naravnost od tvrdke
J. A. John, d. dr.
Podružnica: DUNAJ, IV./I.,
Frankenberggasse 4/167.
Potovalni zastopnik za Kranjsko:
Ivan Komarčič
v Ljubljani, Bavarski dvor, II. nadst.

Nova slovenska trgovina **Lenasi & Gerkman, Ljubljana** Nova slovenska trgovina

97 17

priporoča za pomlad in poletje vsakovrstno sukneno, volneno in platneno blago.
Solidne cene in točna postrežba. Solidne cene in točna postrežba.

Najlepši čebulček liter po 60 vin.
kakor vsakovrstna druga zanesljiva semena priporoča
MAKSO SEVER v Ljubljani.
Po pošti najtočneje. 1289-5

Sobnoslikarska in pleskarska tvrdka
Speletič & Remžgar
Rimska cesta šte. 16 v Ljubljani
se priporočata slavnemu občinstvu za vse v to stroko spadajoča dela v Ljubljani kakor na deželi.
Delo solidno! 1296 4 Cene primerne!

Podjetje betonskih stavb 4518 20
Bratje Seravalli & Pontello
Slomškove ulice 19 Ljubljana Slomškove ulice 19
Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.
Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevi, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje teras, vodomotov, korit in vodovodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in stropne. — Zaloge kameninastega blaga in šamotne opeke.
Vsa dela so solidno in strokovnjakovo izvedena. Cena najnižja. Jamstvo.
Zastopnik svodov patent „Thru“.

Stroje za košnjo, mlatilnice, slamoreznice, vrtila, travniške brane in pluge
najboljše vrste in po najnižjih cenah
priporoča dobro znana veletrgovina z železnino
Fr. Stupica, Ljubljana
(zraven „Figabirta“)
Velika zaloga železniških šin, portland in roman cementa, vodovodnih cevij i. dr. 1449 3

Modni salon
A. Vivod-Mozetič
Ljubljana Stari trg 21 Ljubljana
priporoča cenjenim damam 1591-1
elegantne klobuke
vsakovrstne modele po znano najnižjih cenah.
Popravila klobukov izvršuje fino in ceno.
Zunanja naročila točno.
Podružnica Kranju.
Zaloga klobuki

Veliko zalogo gramofonov in plošč
tudi s slovenskimi komad plošče
od 1-80 naprej priporoča
FR. P. ZAJEC, urar
347 Ljubljana, Stari trg 26. 81

J. Zamljen
čevljaraki mojster
v Ljubljani, Kongresni trg šte. 13
se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela. 16
Jzdeluje prave gorske in telovadske čevlje.

Pristni kranjski lanenooljnati firnež
Oljnat barve
v posodicah po 1/2, 1 kg kakor tudi v večjih posodah.
Fasadne barve
za hiše, po vzorcih.
Slikarski vzorci
in papir za vzorce.
Šaki
pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode.
Steklarski klej
(hit) priznane in strokovno preizkušene najboljši.
Karbolinej prve vrste
Mavec (gips)
za podobarje in za stavbe.

Čopiči 219-29
domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt
priporoča
Adolf Hauptmann
v Ljubljani.
Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.
Zahtevajte cenike!

2252 44 **Modna trgovina**
F. JUST-MASCHKE
Ljubljana, Židovske ulice šte. 3.
priporoča po najnižji ceni
elegantne klobuke
za dame in otroke
kakor tudi bluže, spodnja krila, predpasnike, pasove, zimsko perilo. itd. itd.
Zunanja naročila točno in vestno.

Pozor kolesarji!
Edino zastopstvo za Kranjsko za prava 860-17
Puchova kolesa
Puch-„Special“ K 150
„Curier“-kolo K 115
Najbolj. pnevmatike Reithofferjeve
Najnovejši živalni stroji od 66 K naprej.
Za prekupevalce ista cena, kakor v tovarni.
Ker prodajam brez potnikov, vsled tega blago veliko ceneje.
Ceniki zastoj in poštne prosto.
Z odličnim spoštovanjem
Fr. Čuden
urar in trgovec v Ljubljani.

Za pomladansko in letno sezono 1157 13
velikanska zaloga
narejenih oblek
In moderne blaga za naročila po meri.
Priznana fina postrežba. Stalne, najnižje cene.
A. KUNC
Dvorski trg šte. 3. Dvorski trg šte. 3.
Podružnica: Novo mesto, Dolenjsko.

Največja narodna KONFEKCIJA
za dame, deklice, dečke in novorojenčke
M. Kristofič-Bučar
v Ljubljani, Stari trg št. 28
priporoča 3927-27
krasne **BLUZE** v težki svili, volni in drugem modnem blagu
najnovejša modna krila, kostume, dežne plašče, otročje obleke, kratno opravo, predpasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Najfinejše otročje kapice, klobučke, plaščke, pariške modrice, nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine zavrtnice, naramnice, ovratnike, srajce in drugo perilo za gospode.
Zunanja naročila se izvršujejo takoj in točno.
Cene radi male režije brez konkurence.

Prvi slovenski POGREBNI ZAVOD 1067 12
se priporoča slavnemu občinstvu
za ureditev pogrebnih sprevodov v Ljubljani in na deželi po jako nizki ceni.
Naročila se sprejemajo pri
FRANC VIDALIJU
Prešernove ulice, Ljubljana.
JOSIP TURK
lastnik prvega slovenskega pogrebnega zavoda.